

UCHWAŁA Nr 241/XXIII/12
RADY POWIATU BYDGOSKIEGO
z dnia 22 listopada 2012r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Bydgoskiego aktualizacja na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019”.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1989 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 roku, Nr 142, poz. 1592 ze zm.¹), art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 roku, Nr 25, poz. 150 ze zm.²), art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2008 roku, Nr 151, poz. 1220 ze zm.³), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bydgoskiego aktualizacja na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019”, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Bydgoskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Powiatu Bydgoskiego

[Signature]
Zenon Rydelski

¹ Dz. U. z 2002 roku, Nr 23, poz. 220, Dz. U. z 2002 roku, Nr 62, poz. 558, Dz. U. z 2002 roku, Nr 113, poz. 984, Dz. U. z 2002 roku, Nr 200, poz. 1688, Dz. U. z 2002 roku, Nr 214, poz. 1806, Dz. U. z 2003 roku, Nr 162, poz. 1568, Dz. U. z 2002 roku, Nr 153, poz. 1271, Dz. U. z 2004 roku, Nr 102, poz. 1055, Dz. U. z 2002 roku, Nr 214, poz. 1806, Dz. U. z 2007 roku, Nr 173, poz. 1218, Dz. U. z 2008 roku, Nr 180, poz. 1111, Dz. U. z 2008 roku, Nr 223, poz. 1458, Dz. U. z 2009 roku, Nr 92, poz. 753, Dz. U. z 2010 roku, Nr 28, poz. 142, Dz. U. z 2010 roku, Nr 28, poz. 146, Dz. U. z 2010 roku, Nr 106, poz. 675, Dz. U. z 2009 roku, Nr 157, poz. 1241, Dz. U. z 2010 roku, Nr 40, poz. 230, Dz. U. z 2011 roku, Nr 21, poz. 113, Dz. U. z 2011 roku, Nr 217, poz. 1281, Dz. U. z 2011 roku, Nr 149, poz. 887.

² Dz. U. z 2008 roku, Nr 111, poz. 708, Dz. U. z 2008 roku, Nr 138, poz. 865, Dz. U. z 2008 roku, Nr 154, poz. 958, Dz. U. z 2008 roku, Nr 171, poz. 1056, Dz. U. z 2008 roku, Nr 199, poz. 1227, M. P. z 2008 roku, Nr 79, poz. 698, M. P. z 2008 roku, Nr 80, poz. 707, Dz. U. z 2008 roku, Nr 223, poz. 1464, Dz. U. z 2009 roku, Nr 19, poz. 100, Dz. U. z 2008 roku, Nr 227, poz. 1505, Dz. U. z 2009 roku, Nr 20, poz. 106, Dz. U. z 2009 roku, Nr 79, poz. 666, Dz. U. z 2009 roku, Nr 130, poz. 1070, M. P. z 2009 roku, Nr 57, poz. 780, M. P. z 2009 roku, Nr 69, poz. 893, Dz. U. z 2009 roku, Nr 215, poz. 1664, Dz. U. z 2010 roku, Nr 21, poz. 104, Dz. U. z 2010 roku, Nr 28, poz. 145, Dz. U. z 2010 roku, Nr 76, poz. 489, Dz. U. z 2009 roku, Nr 215, poz. 1664, Dz. U. z 2010 roku, Nr 119, poz. 804, Dz. U. z 2010 roku, Nr 152, poz. 1018, Dz. U. z 2010 roku, Nr 152, poz. 1019, Dz. U. z 2010 roku, Nr 229, poz. 1498, Dz. U. z 2010 roku, Nr 249, poz. 1657, M. P. z 2010 roku, Nr 74, poz. 945, M. P. z 2010 roku, Nr 78, poz. 965, Dz. U. z 2009 roku, Nr 215, poz. 1664, Dz. U. z 2010 roku, Nr 28, poz. 145, Dz. U. z 2010 roku, Nr 182, poz. 1228, Dz. U. z 2011 roku, Nr 32, poz. 159, Dz. U. z 2011 roku, Nr 63, poz. 322, Dz. U. z 2011 roku, Nr 99, poz. 569, Dz. U. z 2011 roku, Nr 122, poz. 695, Dz. U. z 2011 roku, Nr 94, poz. 551, Dz. U. z 2011 roku, Nr 178, poz. 1060, Dz. U. z 2011 roku, Nr 224, poz. 1341, M. P. z 2011, Nr 94, poz. 957, M. P. z 2011 roku, Nr 94, poz. 958, Dz. U. z 2010 roku, Nr 40, poz. 227, Dz. U. z 2011 roku, Nr 94, poz. 551, Dz. U. z 2011 roku, Nr 152, poz. 897, Dz. U. z 2012 roku, Nr 460, Dz. U. z 2012 roku, poz. 460.

³ M. P. z 2009 roku, Nr 69, poz. 894, Dz. U. z 2009 roku, Nr 215, poz. 1664, Dz. U. z 2010 roku, Nr 76, poz. 489, Dz. U. z 2010 roku, Nr 119, poz. 804, M. P. z 2010 roku, Nr 76, poz. 954, Dz. U. z 2009 roku, Nr 157, poz. 1241, Dz. U. z 2011 roku, Nr 34, poz. 170, Dz. U. z 2011 roku, Nr 94, poz. 549, Dz. U. z 2011 roku, Nr 208, poz. 1241, M. P. z 2011 roku, Nr 95, poz. 963, Dz. U. z 2011 roku, Nr 224, poz. 1337, Dz. U. z 2012 roku, Nr 985

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 17 i 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska, Zarząd Powiatu w celu realizacji polityki ekologicznej Państwa sporządza Powiatowy Program Ochrony Środowiska. Zgodnie z zapisem w/w ustaw program ten podlega uchwaleniu przez Radę Powiatu.

Powiatowy Program Ochrony Środowiska podlega aktualizacji co 4 lata. Realizując zapisy art. 17 i 18 w/w ustawy przedkłada się Radzie Powiatu Bydgoskiego do uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Bydgoskiego - aktualizacja na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019”.

Zarząd Powiatu opracowanie powyższego programu oraz jego aktualizację zlecił Zakładowi Sozotechniki Sp. z o.o. w Bydgoszczy.

W/w program i jego aktualizacja zostały opracowane zgodnie z celami polityki ekologicznej Państwa oraz założeniami „Programu Ochrony Środowiska z planem gospodarki odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018”.

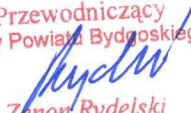
Ponadto uwzględniono w nim strategię trwałego i zrównoważonego rozwoju Polska 2025, strategię rozwoju energetyki odnawialnej, a także program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 oraz wytyczne zawarte w „Krajowym Planie Gospodarki Odpadami”.

Wykorzystano w nim również informacje zawarte w dostępnych opublikowanych dokumentach, m.in. w Raportach o stanie środowiska, rocznikach GUS, a także informacje zawarte w bazie danych WIOŚ.

Podczas prac nad opracowaniem w/w materiałów współpracowano z wszystkimi urzędami gmin Powiatu Bydgoskiego. Zgodnie z wymogami art. 17 ustawy Prawo ochrony środowiska „Program Ochrony Środowiska dla powiatu bydgoskiego – aktualizacja na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019” uzyskał pozytywną opinię Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Uchwała Nr 48/1288/12 z dnia 24 października 2012 roku. oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Ponadto powyższy program posiada również stosowne uzgodnienia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy.

Z realizacji powyższego programu Zarząd Powiatu zobowiązany jest po dwóch latach przedłożyć Radzie Powiatu stosowny raport.

Przewodniczący
Rady Powiatu Bydgoskiego

Zenon Rydelski

Załącznik
do uchwały Nr 241/XXIII/12
Rady Powiatu Bydgoskiego
z dnia 22 listopada 2012r.

Część	Tytuł
A	Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019
B	Mapa powiatu bydgoskiego z zaznaczonymi obszarami ochrony przyrody

SPIS TREŚCI

1	PODSTAWA OPRACOWANIA.....	4
2	CHARAKTERYSTYKA POWIATU BYDGOSKIEGO.....	5
2.1	INFORMACJE OGÓLNE	5
2.2	DANE GOSPODARCZE	6
2.3	DANE STATYSTYCZNE.....	6
2.4	CHARAKTERYSTYKA GMIN POWIATU	6
3	STAN ŚRODOWISKA POWIATU BYDGOSKIEGO	9
3.1	GEOMORFOLOGIA I MORFOLOGIA	9
3.2	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	10
3.2.1	<i>Wody powierzchniowe.....</i>	<i>10</i>
3.2.2	<i>Wody podziemne</i>	<i>12</i>
3.2.3	<i>Zużycie wody.....</i>	<i>16</i>
3.2.4	<i>Gospodarka ściekowa</i>	<i>17</i>
3.2.5	<i>Gospodarowanie i użytkowanie wód powierzchniowych.....</i>	<i>17</i>
3.3	PRZYRODA I KRAJOBRAZ POWIATU.....	17
3.4	WARUNKI KLIMATYCZNE I JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO.....	19
3.5	HAŁAS	20
3.6	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	20
3.7	POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE.....	20
3.8	GOSPODARKA ODPADAMI NA TERENIE POWIATU BYDGOSKIEGO	21
4	KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA	27
4.1	KIERUNKI DZIAŁAŃ O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM	27
4.1.1	<i>Edukacja ekologiczna.....</i>	<i>27</i>
4.1.2	<i>Planowanie przestrzenne.....</i>	<i>27</i>
4.1.3	<i>Zarządzanie środowiskowe.....</i>	<i>28</i>
4.2	KIERUNKI OCHRONY I RACJONALNEGO UŻYTKOWANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	28
4.2.1	<i>Ochrona przyrody i krajobrazu.....</i>	<i>28</i>
4.2.2	<i>Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.....</i>	<i>30</i>
4.2.3	<i>Ochrona powierzchni ziemi i gleb</i>	<i>31</i>
4.2.4	<i>Ochrona zasobów kopalin.....</i>	<i>31</i>
4.3	ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII.....	31
4.3.1	<i>Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość</i>	<i>31</i>
4.3.2	<i>Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy.....</i>	<i>31</i>
4.3.3	<i>Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych</i>	<i>32</i>
4.4	KIERUNKI DALSZEJ POPRAWY JAKOŚCI ŚRODOWISKA	34
4.4.1	<i>Poprawa jakości wód.....</i>	<i>34</i>
4.4.2	<i>Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.....</i>	<i>35</i>
4.4.3	<i>Poprawa klimatu akustycznego</i>	<i>35</i>
4.4.4	<i>Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.....</i>	<i>36</i>
4.4.5	<i>Ochrona przed poważnymi awariami</i>	<i>36</i>
4.5	GOSPODARKA ODPADAMI.....	37
4.5.1	<i>Odpady komunalne</i>	<i>37</i>
4.5.2	<i>Odpady niebezpieczne.....</i>	<i>38</i>
4.5.3	<i>Pozostałe rodzaje odpadów</i>	<i>38</i>
4.5.4	<i>Kierunki działania Starostwa Powiatowego w zakresie gospodarki odpadami</i>	<i>39</i>
5	HARMONOGRAM I SPOSÓB FINANSOWANIA REALIZACJI ZADAŃ DO ROKU 2015 Z PERSPEKTYWĄ 2016-2019	39
6	NAKŁADY FINANSOWE	39

7	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	40
8	SZCZEGÓŁOWE WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA PROGRAMÓW GMINNYCH.....	42
	ZAŁĄCZNIK NR 1.....	43

1 Podstawa opracowania

Opracowanie niniejsze wykonano na podstawie umowy z 27 lutego 2012 roku pomiędzy Zarządem Powiatu Bydgoskiego a Zakładem Sozotechniki Sp. z o.o. (zlecenie nr 12014).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) w artykułach 17 i 18 nakłada na Zarząd Powiatu, jako realizację polityki ekologicznej państwa, obowiązek sporządzenia powiatowego programu ochrony środowiska, który jest uchwalany przez Radę Powiatu. Sporządza się go, podobnie jak politykę ekologiczną państwa, na 4 lata. Określa on cele ekologiczne, priorytety, harmonogram działań proekologicznych, oraz źródła finansowania niezbędne do osiągnięcia postawionych celów.

Zgodnie z art. 17 ustawy – Prawo ochrony środowiska, program ochrony środowiska określa w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram przedsięwzięć ekologicznych,
- poziomy celów długoterminowych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Program został skorelowany z Programem Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko -Pomorskiego (aktualizacja na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015 -2018) oraz wykorzystuje cele i działania ujęte w „Polityce ekologicznej państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016”.

Przy sporządzaniu programu uwzględniono wszystkie wymagania obowiązujących przepisów prawnych (ustaw i przepisów wykonawczych), które obowiązywały na dzień sporządzania programu i dotyczą zagadnień ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.

Ponadto wzięto pod uwagę różne programy rządowe, do których należą m.in. dokumenty takie jak:

- Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju – „Polska 2025”,
 - Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 -2012 z perspektywą do roku 2016,
 - Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
 - „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032” przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 marca 2010 r.,
 - Krajowy Program Zwiększania Lesistości. Aktualizacja maj 2003 r. Ministerstwo Środowiska,
- oraz Strategię Zrównoważonego Rozwoju powiatu bydgoskiego na lata 2008 - 2015.

Program wskazuje źródła finansowania planowanych zadań ze środków, jak i dofinansowania zewnętrzne (środki unijne).

Przy opracowywaniu programów ochrony środowiska należy również zwrócić uwagę na konieczność integrowania pomiędzy regionami, powiatami i gminami planów dotyczących ochrony różnorodności przyrodniczej. Jest to niezbędne w celu zachowania spójności korytarzy ekologicznych, a także przy realizacji programu NATURA 2000 oraz programu ochrony obiektów przyrodniczych, leżących na granicy obszaru obejmowanego programem i w części terenu położonego poza nim.

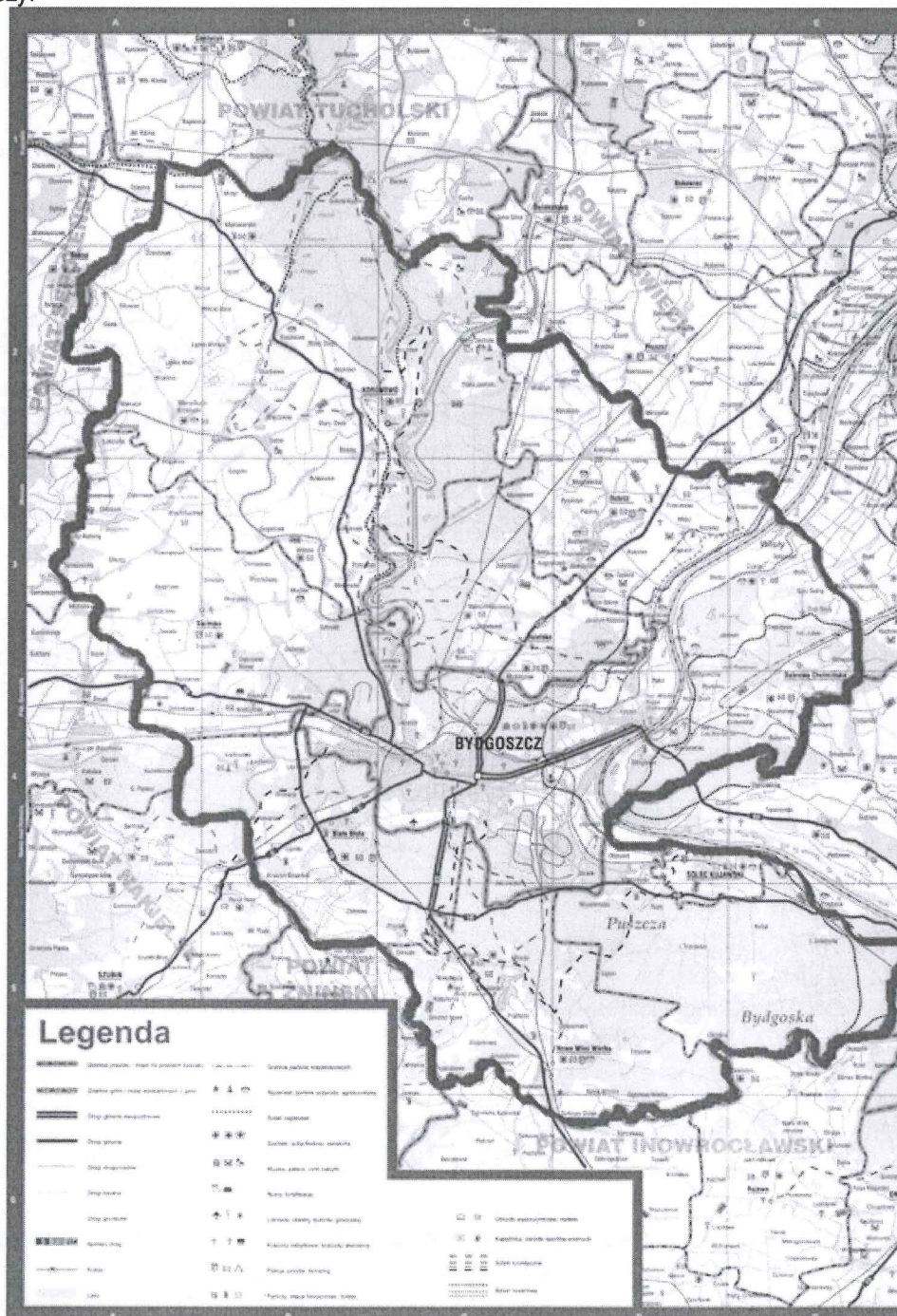
Program ochrony środowiska został opracowany ponadto w oparciu o informacje zawarte w dostępnych opublikowanych dokumentach (np. Raporty o stanie środowiska, Roczniki GUS i Roczniki US w Bydgoszczy) oraz na stronach internetowych, w bazie danych WIOŚ w Bydgoszczy.

2 Charakterystyka powiatu bydgoskiego

2.1 Informacje ogólne

Powiat bydgoski położony jest w środkowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego i zajmuje 7,8 [%] jego powierzchni (1.395 [km²]). Graniczą z nim powiaty: chełmiński, inowrocławski, nakielski, toruński, tucholski, świecki, żniński. W skład powiatu bydgoskiego wchodzi gminy: Białe Błota, Dobrcz, Dąbrowa Chełmińska, Koronowo, Nowa Wieś Wielka, Osielsko, Sicienko oraz Solec Kujawski, który obejmuje łącznie 124 sołectwa. Siedziba Starostwa znajduje się w Bydgoszczy.

Rysunek 2-1. Położenie powiatu bydgoskiego

Źródło: <http://powiat.bydgoski.pl>

W powiecie bydgoskim status miasta posiadają: Koronowo i Solec Kujawski. Sieć osadniczą powiatu tworzą przede wszystkim wsie, w tym kilka bardzo dużych, np. Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Nowa Wieś Wielka, Osielsko. Osady wiejskie, leżące w strefie podmiejskiej Bydgoszczy, pełnią funkcje pozarolnicze (mieszkalnictwo, usługi, handel), a przede wszystkim spełniają rolę rekreacyjno - wypoczynkową i turystyczną.

Powiat bydgoski ma bardzo dogodne położenie komunikacyjne. W stolicy regionu krzyżują się ważne linie kolejowe, drogi międzynarodowe i krajowe. Siedziba władz powiatu - miasto Bydgoszcz - należy do największych węzłów kolejowych w kraju. Przez jego teren wiodą linie kolejowe: z Trójmiasta do Poznania i Łodzi, z Warszawy do Szczecina, fragment tzw. "magistrali węglowej" przez Emilianowo z jej stacjami węzłowymi w Maksymilianowie i Nowej Wsi Wielkiej. Na terenie powiatu bydgoskiego istnieje maszt telewizyjno-radiowy w Trzeciewcu (320 [m] wysokości). Ponadto pod Solcem Kujawskim wybudowano maszt nadajnika I Programu Polskiego Radia - o zasięgu ponad europejskim (330 i 289 [m] wysokości).

Jeśli chodzi o walory turystyczne powiatu to można zaliczyć do nich: krajobraz, rzeźbę terenu, lasy (zajmujące 41 [%] powierzchni powiatu), jeziora i rzeki. Ponad jedna trzecia powierzchni powiatu objęta jest różnymi formami ochrony przyrody.

Znaczenie turystyczne mają także zabytkowe budowle sakralne w Koronowie i Osielsku oraz zespoły parkowo-pałacowe w Ostromecku, Kotomierzu i Bożenkowie.

2.2 Dane gospodarcze

Profil gospodarczy powiatu nie zmienił się w stosunku do poprzedniej aktualizacji. W powiecie bydgoskim dominuje przemysł spożywczy, budowlany, chemiczny i lekki. W Nowej Wsi Wielkiej znajduje się Baza Paliw „Operatora Logistycznego Paliw Płynnych” Sp. z o. o., którego siedziba mieści się w Płocku. Ważną rolę odgrywa także rolnictwo, dające utrzymanie ok. 10 [%] ludności powiatu. W gminach Koronowo, Dobrcz i Sicienko, obok roślinnej i zwierzęcej rozwinęła się produkcja warzyw, owoców i mleka. Długofalowym zamierzeniem powiatu jest stymulowanie rozwoju gospodarczego gmin oraz propagowanie odnawialnych źródeł energii.

Liczba podmiotów gospodarczych na koniec 2011 r. na terenie powiatu bydgoskiego to 10 779 podmiotów.

2.3 Dane statystyczne

Ludność powiatu bydgoskiego to (stan na koniec 2010 r.): 104 852 osób, w tym 53 178 kobiet i 51 674 mężczyzn.

POWIERZCHNIA: 1395 [km²]

Dwa ośrodki posiadające status miast: Koronowo i Solec Kujawski, 124 sołectwa, 215 miejscowości wiejskich.

Gminy:

- Białe Błota: 121,9 [km²], 11 sołectw
- Dąbrowa Chełmińska: 124,6 [km²], 14 sołectw
- Dobrcz: 130,4 [km²], 20 sołectw
- Koronowo: 411,7 [km²], 33 sołectw
- Nowa Wieś Wielka: 148,5 [km²], 15 sołectw
- Osielsko: 102,9 [km²], 7 sołectw
- Sicienko: 179,5 [km²], 20 sołectw
- Solec Kujawski: 175,3 [km²], 4 sołectwa

2.4 Charakterystyka gmin powiatu

Białe Błota

Gmina Białe Błota leży w części południowo - zachodniej powiatu bydgoskiego. Położenie w bezpośrednim sąsiedztwie dużego miasta wpływa na jej dynamiczny rozwój. Wg danych demograficznych liczba ludności na terenie gminy sukcesywnie rośnie. Siedzibą gminy jest wieś Białe Błota, położona zaledwie 3 [km] od granic Bydgoszczy. Bliskość dużego organizmu miejskiego od dawna wpływa na rozwój sąsiadujących miejscowości.

Życie kulturalne gminy skupia się wokół dwóch ośrodków: Białobłockiego i Wiejskiego Ośrodka Kultury w Łochowie,

które umożliwiają realizowanie różnych zainteresowań mieszkańców. Około 53,5 [%] powierzchni gminy Białe Błota zajmują lasy. Są one miejscem masowego wypoczynku bydgoszczan. Zarząd nad lasami, położonymi w kierunku południowo - zachodnim i południowo - wschodnim od miasta Bydgoszczy pełni Nadleśnictwo Bydgoszcz.

W gminie Białe Błota warto zobaczyć:

- kościół p.w. Matki Boskiej Bolesnej w Cielu (murowany z czerwonej cegły, zbudowany w 1896 roku),
- kościół p.w. Św. Kazimierza w Łochowie (murowany z czerwonej cegły, zbudowany w 1902 roku),
- kościół p.w. NMP Wniebowziętej w Przyłękach (zbudowany w 1916 roku).

Położenie gminy, w pobliżu aglomeracji miasta Bydgoszcz, sprzyja rozwojowi budownictwa mieszkaniowego, jak również rozwojowi rzemiosła, usług i handlu. Bliskość miasta i dostępność dróg przyczynia się do inwestycji przemysłowych i rzemieślniczych w Cielu, Kruszynie Krajeńskim, Przyłękach i Zielonce.

Dąbrowa Chełmińska

Jako gmina ościenna miasta Bydgoszczy, z siedzibą w Dąbrowie Chełmińskiej, oddalona zaledwie 12 [km] od granicy aglomeracji miejskiej - stanowi obszar dogodny do zamieszkania jak również wypoczynku i rekreacji. Gmina ma charakter rolniczo - usługowy, z przewagą przetwórstwa owocowego, usług metalowo odlewniczych, piekarniczych, drzewnych. Znajduje się tu rozlewnia wody mineralnej. Gmina leży w północno - wschodniej części powiatu bydgoskiego, jako jedyna - po prawej stronie Wisły, w zachodniej części Wysoczyzny Chełmińskiej, zwanej również Pojezierzem Chełmińskim. Posiada 14 sołectw z 23 miejscowościami wiejskimi, zamieszkiwanych przez ponad 7,5 tys. mieszkańców. Największe wsie o zwartej zabudowie, powyżej tysiąca mieszkańców to: Dąbrowa Chełmińska, Czarze i Ostromecko. Łączna powierzchnia gminy wynosi 12,5 tysięcy hektarów. Bogactwem krajobrazowym i przyrodniczym terenu gminy Dąbrowa Chełmińska są kompleksy leśne stanowiące 45 [%] ogólnej powierzchni. Należy podkreślić, że 75 [%] obszaru zajmują strefy chronione krajobrazu. U podnóża stromych zboczy nadwiślańskich wypływają źródła wody mineralnej i ciekły wodne. Tutejsze źródło wód "Maria" eksploatowane jest na skalę przemysłową od 1894 roku. Na terenie gminy Dąbrowa Chełmińska znajdują się cenne obiekty zabytkowe. Na uwagę zasługują: w Ostromecku - kościół p.w. Świętych Mikołaja, Stanisława i Jana, o charakterze gotyckim z I połowy XV wieku, przebudowany w XVI wieku, z wystrojem wnętrza oraz bramką w stylu barokowym; w Czarzu - p.w. Narodzenia Najświętszej Panny Marii, gotycki z XVI wieku, przebudowany w XVI i XIX stuleciu; w Dąbrowie Chełmińskiej - kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, murowany z czerwonej cegły, o charakterze neogotyckim, z przełomu XIX i XX wieku. We wsi Ostromecko, malowniczo położonej na skraju skarpy nadwiślańskiej, widoczny jest z daleka zespół pałacowo - parkowy, składający się z dwóch pałaców; tzw. Starego Pałacu, wzniesionego w latach trzydziestych XVIII wieku, w stylu saskiego rokoka, na miejscu dawnego dworu obronnego oraz tzw. Pałacu Nowego, klasycystycznego z eklektycznymi dobudówkami z połowy XIX wieku.

Dobrcz

Gmina Dobrcz leży w północno - wschodniej części powiatu bydgoskiego w odległości 12 [km] od Bydgoszczy. W gminie zamieszkuje 10 222 mieszkańców (stan na koniec 2011 r.) skupionych w 20 sołectwach. Dominuje tutaj funkcja rolnicza z przewagą klas III a i IV b, które łącznie stanowią 45 [%] (ogólnej powierzchni gruntów).

Cześć powierzchni gminy zajmuje Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Wisły. Najwyższą wartością tego parku jest przepiękny krajobraz doliny Wisły wraz z przylegającymi do brzegów rzeki łąkami, starorzeczami i skarpami. Do zabytków znajdujących się na terenie gminy zalicza się: zespół dworski z drugiej połowy XIX w. w Augustowie, kościół św. Wawrzyńca w Dobrczu, zespół dworski z parkiem - z jaskinią wapienną „Bajka” w Gądeczu, kościół filialny p.w. Niepokalanego Poczęcia w Kozielcu, XIX – wieczny zespół dworski w Strzelcach Górnych, kościół filialny p.w. Marii Magdaleny we Włókach.

Koronowo

Koronowo położone jest 23 [km] na północ od Bydgoszczy, na terenie północnej części historycznych Kujaw, w obrębie Pojezierza Południowo Pomorskiego, w rozległym zakolu rzeki Brdy, gdzie jej pradolina ma szerokość od 6 do 9 [km]. Gmina ma charakter turystyczno-rolniczy. Obszar gminny zajmuje 411,7 [km²] powierzchni, z czego 31,5 [%] przypada na lasy, a 5,2 [%] zajęty jest przez wody. Ponad 50 [%] stanowią użytki rolne. Gminę Koronowo zamieszkuje 23,7 tys. mieszkańców.

Koronowo to przede wszystkim Zbiornik Koronowski rozległy akwen wodny (o długości 42 [km]), który powstał po spiętrzeniu wód rzeki Brdy zaporą w Piecyskach. To duże jezioro zaprasza do uprawiania różnych form turystyki

przede wszystkim żeglarsstwa. Okalają je rozległe lasy, które na północy łączą się z Borami Tucholskimi. Okolice zbiornika uznane są za obszar krajobrazu chronionego. Wokół zbiornika rozmieszczona jest większa część bazy turystycznej w gminie. W Piecyskach, Romanowie, Samociążku, Sokole Kuźnicy, Tuszynach wypoczywać można w licznych całorocznych ośrodkach wypoczynku.

Nowa Wieś Wielka

Gmina Nowa Wieś Wielka położona jest w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w odległości 20 [km] od Bydgoszczy i Inowrocławia. Bardzo dobrą dostępność komunikacyjną zapewniają przebiegające przez teren gminy ciągi komunikacyjne: droga krajowa nr 25 Bydgoszcz – Inowrocław – Strzelno – Ślesin – Konin – Kalisz – Ostrów Wlkp. – Antonin – Oleśnica, droga wojewódzka nr 254 Brzoza – Łabiszyn – Barcin – Mogilno – Wylatowo, drogi powiatowe, linia kolejowa Bydgoszcz-Inowrocław oraz pobliskie lotnisko w Bydgoszczy. W granicach Gminy występuje 18 miejscowości w ramach 15 sołectw. Gminę Nowa Wieś Wielka zamieszkuje 9067 osób (stan na koniec 2010 r.), w większości osiedlonych w dwóch miejscowościach: Brzozie i Nowej Wsi Wielkiej. Gmina należy do najbardziej zalesionych jednostek gminnych województwa kujawsko - pomorskiego. Około 60 [%] jej powierzchni stanowią lasy, prawie 70 [%] obszaru gminy objęte jest ochroną, stanowiącą gwarancję wysokiej jakości środowiska przyrodniczego. Największym zbiornikiem wodnym jest Jezioro Jezuickie o pow. 146,7 [ha] i maks. głębokości 10,6 [m]. Przez zachodnią część Gminy przepływa Stara Noteć i Nowy Kanał Notecki, wykorzystywane do regulacji stosunków wodnych i zapewniające rolnicze użytkowanie obszarów łąk i pastwisk. Atrakcyjne warunki do aktywnego wypoczynku stwarza położone na terenie gminy Jezioro Jezuickie - jego piaszczysta plaża od strony Chmielnik i rozległe obszary leśne od strony kąpieliska Piecki, wyposażenie w sprzęt wodny i sieć drobnych usług turystycznych (pola namiotowe, campingi, punkty gastronomiczne).

Na terenie Nowej Wsi Wielkiej znajduje się Baza Paliw „Operatora Logistycznego Paliw Płynnych” Sp. z o. o., którego siedziba mieści się w Płocku.

Osielsko

Gmina Osielsko położona jest na północnych obrzeżach Bydgoszczy, pomiędzy rzekami Wisłą i Brdą. Obszar gminy wynosi 10289 [ha], z czego 56 [%] stanowią lasy. Wschodnią i południową granicą gmina przylega do ważnych korytarzy ekologicznych, umożliwiających przemieszczanie się gatunków pomiędzy odmiennymi obszarami o dużej różnorodności biologicznej. Część zachodnia gminy to Dolina Brdy z mikroregionem Bożenkowa położonym wśród lasów stanowiących przedśrodek Borów Tucholskich. Niewielki skrawek w części wschodniej wchodzi w skład tzw. Doliny Fordońskiej należącej do Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Wisły. Na szczególną uwagę zasługuje tu "Parów Jarużyński" z ciekawą roślinnością i źródłami. Ze skarpy z różnicą poziomów około 60 [m] widać przepiękną panoramę Wisły. Największa centralna część gminy leży na skraju Wysoczyzny Świeckiej, wzdłuż drogi krajowej nr 5. Odległość od siedziby gminy do centrum Bydgoszczy wynosi 7 [km].

Naturalną konsekwencją takiego położenia są związki funkcjonalne z infrastrukturą miejską.

Do zabytków gminy zalicza się: XVI wieczny ołtarz przeniesiony z kościoła Klarysek w Bydgoszczy, znajdujący się obecnie w kościele parafialnym w Osielsku, drewniany kościółek w Żołędowie, który w obecnym stanie funkcjonuje od 1715 r. Gmina Osielsko rozwija się bardzo intensywnie, w wyniku, czego występuje wysokie dodatnie saldo migracji. W 1990 r. liczba ludności wynosiła 5.280 osób, natomiast wg stanu na koniec 2010 r. wzrosła już do 11284 osób. Szacuje się, że w ciągu najbliższych kilkunastu lat liczba ludności może wzrosnąć docelowo nawet do 30 tys. Powierzchnia użytków rolnych na terenie gminy maleje. Słabe bonitacyjne gleby o niskiej użyteczności rolniczej są w polityce przestrzennej gminy przeznaczane na funkcje pozarolnicze.

Sicienko

Gmina sąsiaduje z północno - zachodnimi dzielnicami Bydgoszczy (Osowa Góra, Czyżkówko, Smukała). Gmina Sicienko to obszar ponad 17 tys. [ha] i ponad 9,4 tys. ludzi mieszkających w 21 sołectwach. Intensywny rozwój znacznej części tego terenu miał miejsce po wybudowaniu Kanału Bydgoskiego. Teren Gminy Sicienko charakteryzuje się przede wszystkim urodą krajobrazu. Niewątpliwą atrakcją jest Obszar Krajobrazu Chronionego Rynny Jezior Byszewskich z jednym z większych w województwie kujawsko - pomorskim Jezior Słupowskim.

Gmina posiada bardzo dobry układ komunikacyjny. Przez jej teren przebiega droga krajowa: Warszawa - Toruń - Piła - Szczecin, stanowiąca odcinek obwodnicy miasta Bydgoszczy; droga Bydgoszcz- Koronowo - Koszalin; dwie drogi regionalne oraz zelektryfikowany trakt kolejowy Bydgoszcz - Piła. Miejscem historycznym związanym z wojną obronną 1939 roku jest zespół umocnień, składający się z żelbetonowych bunkrów dla stanowisk ogniowych broni ciężkiej piechoty oraz punktów dowodzenia i łączności wraz z okopami. Zachowane umocnienia i rowy strzeleckie znajdują się

między stacją PKP Zielonczyn a Kruszynem i ciągną się dalej w kierunku północno - wschodnim, w okolicy Osówca.

Solec Kujawski

Solec Kujawski to miasto położone na lewym brzegu Wisły, w odległości 20 [km] od Bydgoszczy i 35 [km] od Torunia. Tereny na południe miasta porasta jeden z największych kompleksów leśnych - Puszcza Bydgoska. Gmina zajmuje obszar 175,55 [km²], który zamieszkuje ponad 16 tys. mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat gmina osiągnęła znaczące sukcesy w zakresie rozwoju gospodarczego. W Solcu Kujawskim znajduje się kompleks sportowo-rekreacyjny, w tym hala sportowa, basen, stadion i boisko treningowe, Park Jurajski. Solec Kujawski posiada korzystne warunki do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej. Odwiedzając gminę Solec Kujawski warto zobaczyć:

- Kościół Parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, wybudowany w 1847 roku, posiadający piękne witraże,
- Kościół Parafii pw. Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika wybudowany w latach 1910 - 1912, posiadający stylowe nawy, prezbiterium i piękne ołtarze wykonane w stylu barokowym oraz ołtarz główny zbudowany w stylu manierystycznym o bogatej dekoracji.
- Kamienica przy ul. 23 stycznia 13, w której aktualnie mieści się Zespół Szkół Zawodowych. Wybudowana została w latach 1891 - 1903 w stylu neoklasycystycznym.
- Salę ponad stuletniej tradycji Ochotniczej Straży Pożarnej, mieszczącą się przy ulicy 29 listopada.
- Fragmenty Osadnictwa Olenderskiego, które znajdują się na terenie wsi Otorowo i Przylubie.
- Radiowe Centrum Nadawcze, uruchomione we wrześniu 1999 roku, które umożliwia słyszalność I programu Polskiego Radia w całym kraju i poza jego granicami. Dwa maszty - nadajniki stanowiące element naszego krajobrazu są przykładem wykorzystania przez gminę szansy rozwojowej i promocyjnej.
- Przepiękne topole - pomniki przyrody zdobiące krajobraz nadwiślański.
- Teren chronionego krajobrazu "Wydm Kotliny Toruńsko - Bydgoskiej". Chronione terasy w większości położone są w granicach pradoliny rzeki Wisły, pokrytej jednym z największych w Polsce pól wydmych śródlądowych,
- Pierwszy w powiecie Park przemysłowy stwarzający dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości oraz miejsce pracy wielu mieszkańców powiatu.

3 Stan środowiska powiatu bydgoskiego

3.1 Geomorfologia i morfologia

Obszar powiatu bydgoskiego wykazuje znaczne zróżnicowanie pod względem fizjograficznym i morfologicznym. W granicach powiatu wyróżnia się (wg Jerzego Kondrackiego – Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994 r.) następujące regiony fizyczno-geograficzne:

314.6-7 MAKROREGION Pojezierze Południowo-Pomorskie

- 314.69 Mezoregion **Pojezierze Krajeńskie**
- 314.72 Mezoregion **Dolina Brdy**
- 314.73 Mezoregion **Wysoczyzna Świecka**

314.8 MAKROREGION Dolina Dolnej Wisły

- 314.83 Mezoregion **Dolina Fordońska**

315.1 MAKROREGION Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie

- 315.11 Mezooregion **Pojezierze Chełmińskie**

315.3 MAKROREGION Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka

- 315.35 Mezoregion **Kotlina Toruńska**

Na Pojezierzu Krajeńskim położone są gminy Koronowo i Sicienko. Dolina Brdy przecina również tereny gminy Koronowo. W południowej części Wysoczyzny Świeckiej leżą gminy Dobrcz i Osielsko oraz część gminy Koronowo. W Dolinie Fordońskiej położone są wschodnie obszary gmin Dobrcz i Osielsko oraz zachodnie gminy Dąbrowa Chełmińska. Na Pojezierzu Chełmińskim położona jest pozostała część gminy Dąbrowa Chełmińska. Natomiast w Kotlinie

Toruńskiej, która rozciąga się od Włocławka nad Wisłą po Nakło nad Notecią, leży południowa część gminy Sicienko, gminy Białe Błota i Solec Kujawski oraz gmina Nowa Wieś Wielka.

Szczegółowe informacje dotyczące budowy geologicznej na terenie powiatu bydgoskiego znajdują się w treści programu zasadniczego, do którego opracowywana jest niniejsza aktualizacja.

3.2 Gospodarka wodno-ściekowa

Powiat bydgoski posiada bogatą sieć hydrograficzną, w tym główne rzeki Brda oraz Wisła. Zasoby czystych wód powierzchniowych i podziemnych umożliwiają rozwój gospodarczy regionu m.in. poprzez użytkowanie turystyczne, rekreacyjne, pozyskiwanie energii odnawialnej, cele gospodarcze. Należy też mieć na uwadze, iż gospodarowanie zasobami wodnymi musi być prowadzone w zgodzie z *ochroną* środowiska, przy zachowaniu wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

3.2.1 Wody powierzchniowe

Powiat bydgoski posiada złożoną sieć hydrograficzną. Teren leży na wododziale dorzeczy Wisły i Odry z połączeniem tych dwóch dorzeczy drogą wodną Wisła – Odra i przesyłem wody ze zlewni Noteci za pośrednictwem Kanału Górnonoteckiego – Kanału Bydgoskiego do rzeki Brdy.

Na terenie powiatu występuje zróżnicowany i rozbudowany system wód powierzchniowych, na który składają się:

- naturalne ciekі wodne - rzeki: Wisła, Brda, Noteć, Krówka, Kotomierzycza, Struga Młyńska,
- naturalne zbiorniki wodne – jeziora:
 - Słupowskie – pow. 119,9 [ha], max. głęb. 34,4 [m],
 - Wierzchucińskie Małe – pow. 52,3 [ha], max. głęb. 12,7 [m],
 - Wierzchucińskie Duże – pow. 49,2 [ha], max. głęb. 25,0 [m],
 - Jezuickie – pow. 146,7 [ha], max. głęb. 10,6 [m],
 - Borówno – pow. 43,8 [ha], max. głęb. 13,1 [m],
 - Kusowo – pow. 44,0 [ha], max. głęb. 9,2 [m],
 - Dobrcz – pow. 30,2 [ha], max. głęb. 6,3 [m],
 - Łańcuch Jezior Byszewskich: Studzienne – pow. 26,7 [ha], max. głęb. 22,5 [m],
Długie – pow. 42,3 [ha], max. głęb. 29,5 [m],
Krzywe – pow. 26,0 [ha], max. głęb. 21,3 [m],
Krosna – pow. 10,6 [ha], max. głęb. 23,0 [m],
- kanały – Bydgoski, Notecki, Nowy Kanał Notecki, Kanał Zielona Struga, Kanał Chrościański, Struga – Kanał Augustowski,
- sztuczne zbiorniki wodne – Zalew Koronowski, Kanał Lateralny, jezioro zaporowe na rzece Brdzie w Bożenkowie,
- bogaty system rowów melioracyjnych.

Wody powierzchniowe powiązane ze sobą wraz z dużymi kompleksami łąkowymi i leśnymi stanowią ekologiczne bogactwo powiatu.

Na jakość wód rzeki Brdy wpływają oczyszczone ścieki z oczyszczalni w Koronowie i oczyszczalni „Piaski” w Bydgoszczy. W zakresie fizykochemicznym wody Brdy oceniono, jako dobre – II klasa, z wyjątkiem stanowiska ujściowego Jaz Czarsko, gdzie notowano deficyty tlenowe, sięgające 3,7 [mg O₂/l]. Badania biologiczne prowadzono jedynie w przekroju ujściowym w zakresie chlorofilu „a”, spełniającego wymogi I klasy. Jednak w połączeniu z oceną fizykochemiczną, Brda odprowadzała do Wisły wody o umiarkowanym potencjale ekologicznym. W zakresie bakteriologicznym w Smukale stan wód oceniono jako zadowalający.

Natomiast głównym źródłem zanieczyszczenia wód Kanału Bydgoskiego są oczyszczone ścieki z oczyszczalni na Osowej Górze. W 2010 roku badania monitoringowe prowadzono, analogicznie, jak w latach ubiegłych, na stanowisku zlokalizowanym w odległości 0,5 [km] od połączenia z wodami Brdy. Według oceny fizykochemicznej, wody Kanału Bydgoskiego zakwalifikowano do wód poniżej potencjału dobrego.

Na terenie powiatu zlokalizowane są liczne jeziora. Stan czystości niektórych jezior wg Raportu o stanie środowiska za 2010 r. wydanego przez WIOŚ w Bydgoszczy przedstawiono w tabeli nr 3.2.1-1.

Tabela nr 3.2.1-1. Stan czystości niektórych jezior powiatu bydgoskiego

Nazwa jeziora	Zlewnia	Klasyfikacja (elementy biologiczne)	Klasa czystości (elementy fizykochemiczne)	Ocena stanu ekologicznego
1	2	3	4	5
Borówno	Wisła	bardzo dobry	poniżej II	bardzo dobry
Słupowskie	Krówka - Brda	Umiarkowany	widzialność, przewodność, azot ogólny	umiarkowany

Na terenie powiatu znajdują się zbiorniki wodne. Największym i najbardziej znanym jest Zalew Koronowski. Powierzchnia jego wynosi 15,6 [km²], a pojemność 80,6 mln [m³]. Zbiorniki w Tryszczynie i Smukale są znacznie mniejsze.

Zgodnie z programem monitoringu dokonuje się kontroli jakości wód rzek (Brda, Kanał Bydgoski). Rzeka Brda (ujęcie wód powierzchniowych) jest również kontrolowana pod kątem oceny przydatności jej wód do celów pitnych. Jakość wód rzeki Brdy uległa poprawie w stosunku do lat ubiegłych.

Na terenie powiatu znajdują się następujące ujęcia wody powierzchniowej:

- gmina Koronowo
 - ujęcie powierzchniowe z zasobów rzeki Brdy do nawodnień ogrodu roślin ozdobnych na posesji J. Grzyba w Tryszczynie,
 - ujęcie powierzchniowe z ujęcia brzegowego do nawodnień szkółki leśnej w Wilczym Gardle,
 - ujęcie brzegowe do podlewania upraw P.O.D. w Pieczyskach,
 - ujęcie powierzchniowe z kanału lateralnego w Pieczyskach, Samociążku
- gmina Białe Błota
 - ujęcie z Kanału Bydgoskiego do zasilania stawów rybnych w Lisim Ogonie,
 - ujęcie powierzchniowe z Kanału Górnonoteckiego do nawodnień,
- gmina Sicienko
 - ujęcie powierzchniowe z jeziora Wierzchucińskiego Dużego dla P.O. D. „Relaks” w Murowańcu,
 - ujęcie powierzchniowe z jeziora Słupowskiego dla P.O. D. „Pod Klonami” w Murucinie,
- gmina Nowa Wieś Wielka
 - ujęcie powierzchniowe z Kanału Nowonoteckiego na potrzeby nawodnień w Olimpinie.

Na terenie powiatu bydgoskiego tereny strefy ochrony bezpośredniej ujęć wód są zagospodarowane zielenią, ogrodzone, a na ogrodzeniu umieszczona jest tablica zawierająca informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Szczegółowe informacje dotyczące stref ochronnych ujęć wody na terenie powiatu bydgoskiego znajdują się w treści programu zasadniczego, do którego opracowywana jest niniejsza aktualizacja.

3.2.2 Wody podziemne

Wody podziemne na terenie powiatu są monitorowane w ramach sieci krajowej, regionalnej oraz lokalnej.

Jakość zwykłych wód podziemnych w 2010 roku w ramach sieci krajowej w powiecie bydgoskim (wg Raportu o stanie środowiska za 2010 r. wydanego przez WIOŚ w Bydgoszczy) przedstawia tabela nr 3.2.2-1.

Tabela nr 3.2.2-1. Jakość wód podziemnych

Numer otworu	Miejscowość	Gmina	Rodzaj wód	Użytkowanie terenu	Klasa czystości	Wskaźniki w zakresie stężeń odpowiadających III klasie jakości	Wskaźniki w zakresie stężeń odpowiadających IV i V klasie jakości
1	2	3	4	5	6	7	8
1554	Romanowo	Koronowo	W	1	II	-	-
692	Janowo	Dąbrowa Chełmińska	W	5	IV	Fe	HCO ₃
691	Solec Kujawski	Solec Kujawski	G	1	II	-	-
1559	Kotomierz	Dobrcz	W	2	III	-	Fe
2708	Brzoza	Nowa Wieś Wielka	G	1	V	NH ₄ , As, Ni, Mn	Fe, TOC
1951	Kruszyn Krajeński	Białe Błota	W	3	II	-	-

Rodzaj wód
W – wody wglębne
G – wody gruntowe

Użytkowanie terenu
1 - lasy
2 - użytki zielone
3 – grunty orne z przewagą gospodarki rozdrobnionej
5 – nieużytki naturalne

Wskaźniki
NH₄ – amoniak
Fe – żelazo
TOC – ogólny węgiel organiczny (OWO)
Mn – mangan
As – arsen
HCO₃ – jon wodorowęglanowy,
NH₄ – jon amonowy

Obszary o dużych zasobach wód podziemnych zostały na terenie Polski wydzielone w formie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, podlegających specjalnej ochronie. Część Gminy Koronowo i Sicienko obejmuje Zbiornik Międzymorenowy Byszewo - nr 132 obejmujący wody czwartorzędowe, zaś południowa część Gminy Osielsko i wschodnia Gminy Sicienko jest położona w obrębie Subzbiornika Bydgoszczy nr 140, wydzielonego dla wód trzeciorzędowych. Natomiast w podłożu geologicznym południowej części gminy Białe Błota oraz Gminy Nowej Wsi Wielkiej zalegają wody czwartorzędowe objęte Zbiornikiem Pradolina Toruń – Eberswalde nr 138.

Na terenie powiatu znajdują się następujące ujęcia wody podziemnej (lata 2009 - 2011):

gmina Koronowo

ujęcia komunalne:

- ujęcie głębinowe we wsi Wilcze,
- ujęcie głębinowe we wsi Lucim,
- ujęcie głębinowe we wsi Bieskowo,
- ujęcie głębinowe we wsi Skarbiewo,
- ujęcie głębinowe we wsi Łąsko Wielkie,
- ujęcie głębinowe we wsi Glinki,
- ujęcie głębinowe w Gogolinku,
- ujęcie głębinowe w Pieczyskach,
- ujęcie głębinowe we Wtelnie,
- ujęcie głębinowe w Mąkowsku,

- ujęcie głębinowe w Mąkowsku – Rybkowo,
- ujęcie głębinowe w Przysieczu,
- ujęcie głębinowe w Wierzbucinie Królewskim,
- ujęcie głębinowe w Witoldowie,
- ujęcie głębinowe we wsi Nowy Jasiniec,
- ujęcie głębinowe we wsi Sirowiec,
- ujęcie głębinowe w Samociażku,
- ujęcie głębinowe w miejscowości Stary Jasiniec,
- ujęcie głębinowe we wsi Wiskitno,
- ujęcie głębinowe w Koronowie przy ul. Aleje Wolności 1,
- ujęcie głębinowe w Koronowie przy ul. Tucholska,
- ujęcie głębinowe we wsi Lipinki,

poza wymienionymi powyżej znajdują się również prywatne, zakładowe, ogródków działkowych m.in.:

- ujęcie głębinowe w P.O.D „Na zakolu”,
- ujęcie głębinowe P.O. D. Samociażek,
- ujęcie głębinowe ogródków działkowych „Przy Zaporze” w Trzszczyń,
- ujęcie głębinowe we wsi Huta,
- ujęcie głębinowe we wsi Łakomowo,
- ujęcie głębinowe w Koronowie (Projprzem),
- ujęcie głębinowe dla Osady Leśnej w Buszkowie,
- ujęcie głębinowe dla Zakładu Ceramiki Budowlanej w Stopce,
- ujęcie głębinowe we wsi Stopka (STOVIT),
- ujęcie głębinowe w m. Okole oraz w Koronowie - Grabina (Pan Jacek Niedźwiedź),
- ujęcie głębinowe we wsi Lipkusz (P.O.D),
- ujęcie głębinowe we wsi Trzszczyn (P.O.D. „Lato”),
- ujęcie głębinowe w Trzszczyń (P.O. D. „Rekreacja”),
- ujęcie głębinowe w Srebrnicy (P.O. D. „Przylesie”),
- ujęcie głębinowe we wsi Buszkowo (na terenie szkoły krzewów jagodowych Markiewicz),
- ujęcie głębinowe we wsi Wiskitno (na terenie szkoły Markiewicz),
- ujęcie głębinowe w Krapiewie,
- ujęcie głębinowe w Tylniej Górze,
- ujęcie dla ośrodka wypoczynkowego w miejscowości Kadzionka,
- ujęcie głębinowe w Nowym Dworze (działka 209),
- ujęcie głębinowe w Trzszczyń (podlewanie sadów),
- ujęcie głębinowe Leśniczówka Brzozowo, obręb Glinki,
- ujęcie głębinowe w m. Gogolin (gospodarstwo rolne),
- ujęcie głębinowe w m. Stary Dwór,
- ujęcie głębinowe leśnictwo Rudno,

gmina Solec Kujawski

ujęcia komunalne:

- ujęcie głębinowe w Chrośnej,
- ujęcie głębinowe w Przytubiu,

poza wymienionymi powyżej znajdują się również prywatne, zakładowe, ogródków działkowych m.in.:

- ujęcie głębinowe w Osadzie Rudy,
- 2 ujęcia głębinowe dla P.O. D. „BRATEK”,
- ujęcie głębinowe z zakładu Solbet w Solcu Kuj.,
- ujęcie głębinowe dla Kujawskich Zakładów Naprawy Samochodów przy ulicy Powstańców 7 w Solcu Kuj.,
- ujęcie głębinowe dla Zakładu Drobiarskiego „DROBEX” w Solcu Kujawskim,
- ujęcie głębinowe w Makowiskach (Stacja paliw płynnych Mac-NOVA),

- 2 ujęcia głębinowe dla P.O. D. „Zgoda”,
- ujęcie głębinowe dla P.W. „KSK” w Solcu Kujawskim,
- ujęcie głębinowe w Makowiskach (działka nr 15),
- 3 ujęcia głębinowe P. Friszke Czesław i Marian,
- ujęcie głębinowe w m. Otorowie,
- ujęcie głębinowe na stacji kontroli pojazdów w Solcu Kujawskim,

gmina Dobrcz

ujęcia komunalne:

- ujęcie głębinowe w Wudzyńcu,
- 2 ujęcia w Trzeciewcu,
- ujęcie głębinowe w Strzelcach Górnych,
- ujęcie głębinowe w Dobrczu,

poza wymienionymi powyżej znajdują się również prywatne, zakładowe, ogródków działkowych m.in.:

- ujęcie głębinowe dla P.O. D. „Międzyzlesie” w Wudzyńcu,
- ujęcie głębinowe dla P.O. D. „Nekla” w Nekli,
- ujęcie głębinowe dla P.O. D. „Borówka”,
- ujęcie głębinowe w Kotomierzu,
- ujęcie głębinowe Fitoflora w Trzęsaczu,
- ujęcie głębinowe w m. Włoki,
- ujęcie głębinowe Z.R. Kusowo,
- ujęcie głębinowe B.P. Sienno,

gmina Białe Błota

ujęcia komunalne:

- ujęcie wodociągowe w Cielu,
- ujęcie wodociągowe w Łochowie,

poza wymienionymi powyżej znajdują się również prywatne, zakładowe, ogródków działkowych m.in.:

- ujęcie głębinowe dla P.O. D. „Kruszynka” w Kruszynie Krajeńskim,
- ujęcie głębinowe w Murowańcu,
- ujęcie głębinowe dla P.O. D. „Flora” w Murowańcu,
- ujęcie głębinowe w JW. Nr 3033 AVIA,
- ujęcie głębinowe dla PREFABET w Białych Błotach,
- ujęcie wodociągowe w Drzewcach,
- ujęcie Belma S.A. w Bydgoszczy przy ul. Łochowskiej,
- ujęcie głębinowe dla P.O. D. „Pod Murowańcem” w Murowańcu,
- ujęcie głębinowe dla Cegielni” w Trzcińcu,
- ujęcie głębinowe w Cielu,
- ujęcie głębinowe Leśniczówka Bielice,
- ujęcie głębinowe Białe Błota, firma JUAN,
- ujęcie głębinowe w Przyłękach,
- ujęcie wody w Lisim Ogonie,
- ujęcie głębinowe w Lisim Ogonie, firma Geminus,

gmina Sicienko

ujęcia komunalne:

- ujęcie głębinowe w Trzemiętowie,
- ujęcie głębinowe w Kruszynie, Sicienku i Osówcu,

poza wymienionymi powyżej znajdują się również prywatne, zakładowe, ogródków działkowych m.in.:

- ujęcie głębinowe wodociągowe dla P.O. D. „Półwysep” w Wierzchucinku,
- ujęcie głębinowe dla P.O. D. „Rusałka” w Wierzchucinku,
- ujęcie głębinowe na terenie JW. Osówek,
- ujęcie głębinowe dla potrzeb gospodarczych dla P.O. D. „Pod Klonami” w Murucinie,
- ujęcie głębinowe dla P.O. D. „Skarpa” w Trzemiętowie,
- ujęcie głębinowe dla P.O. D. „Witaminka” w Osówcu,
- ujęcie głębinowe w Słupowie,
- ujęcie głębinowe w Wojnowie,
- ujęcie głębinowe dla gospodarstwa rolnego w Teresin,
- ujęcie głębinowe w Dąbrówce,
- ujęcie głębinowe w m. Nowa (P. Jarecki),

gmina Dąbrowa Chełmińska

ujęcia komunalne:

- ujęcie głębinowe wodociągowe w Gzinie Górnym,
- ujęcie głębinowe wodociągowe w Nowym Dworze,
- ujęcie głębinowe wodociągowe w Dąbrowie Chełmińskiej,

poza wymienionymi powyżej znajdują się również prywatne, zakładowe, ogródków działkowych m.in.

- ujęcie głębinowe dla Zakładu Wody Mineralnej „OSTROMECKO”,

gmina Nowa Wieś Wielka

ujęcia komunalne:

- ujęcie głębinowe gminne w Nowej Wsi Wielkiej,
- ujęcie głębinowe gminne w Brzozie,
- ujęcie głębinowe w Prądocinie,

poza wymienionymi powyżej znajdują się również prywatne, zakładowe, ogródków działkowych m.in.

- ujęcie głębinowe wodociągowe dla ZP nr 3 Wody mineralne „OSTROMECKO” w Brzozie,
- ujęcie głębinowe w Olimpinie,
- ujęcie głębinowe dla P.O.D. „Pod Orłem” w Prądocinie,
- ujęcie głębinowe dla P.O.D. „Chmielniki” w Prądocinie,
- ujęcie głębinowe dla RSP „NOWOŚĆ” w Prądocinie,
- ujęcie głębinowe dla Raiffeisen Agro-Technika” Sp. z o.o. w Brzozie,
- ujęcie głębinowe dla stacji paliw LOTOS w Brzozie,
- ujęcie powierzchniowe z Kanału Nowonoteckiego na potrzeby nawodnień w Olimpinie,
- ujęcie głębinowe z działki nr 116 w Leszczycach,
- ujęcie głębinowe w Brzozie o nawodnieniu (teren gimnazjum),
- ujęcie głębinowe „Automotive sp. z o.o. ” w Brzozie,
- ujęcie głębinowe Hotel „Brzoza” w m. Brzoza,

gmina Osielsko

ujęcia komunalne

- ujęcie głębinowe wodociągowe w Żołędowie,
- ujęcie głębinowe w Niemczu,
- ujęcie głębinowe wodociągowe Niwy,

poza wymienionymi powyżej znajdują się również prywatne, zakładowe, ogródków działkowych m.in.

- ujęcie głębinowe wodociągowe w budowie w Bożenkowie,
- ujęcie głębinowe dla D.P.S. w Bożenkowie,
- ujęcie głębinowe wodociągowe dla P.O.D „Bekana” i „Budowlani” w Bożenkowie,

- ujęcie głębinowe dla P.O.D. „Zwycięstwo” w Makymilianowie,
- ujęcie głębinowe wodociągowy dla Sekcji Elektroakcyjnej PP PKP Zakład Elektroenergetyki Kolejowej w Maksymilianowie,
- ujęcie głębinowe w Osielsku,
- ujęcie głębinowe dla P.O.D. „Wrzos” w Bożenkowie,
- ujęcie głębinowe dla P.O.D. „Jagódka” w Niemczu,
- ujęcie głębinowe dla BUMAT w Osielsku,
- ujęcie głębinowe dla P.O.D. w Jagodowie -Osielsku,
- ujęcie głębinowe firmy HIRSCH-POL w Osielsku,
- ujęcie głębinowe dla Leśnictwa Nowy Mostek,
- ujęcie głębinowe Nadleśnictwo Żołędowo.

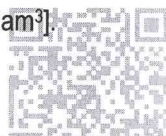
Powiat bydgoski znajduje się częściowo w strefie ochrony pośredniej ujęcia wód pitnych „Czyżkówko”. Ujęcie infiltracyjne dla miasta Bydgoszczy znajduje się przy trasie do Osówca, gm. Sicienko. Szczegółowe informacje dotyczące wód podziemnych na terenie powiatu bydgoskiego znajdują się w treści programu zasadniczego, do którego opracowywana jest niniejsza aktualizacja.

3.2.3 Zużycie wody

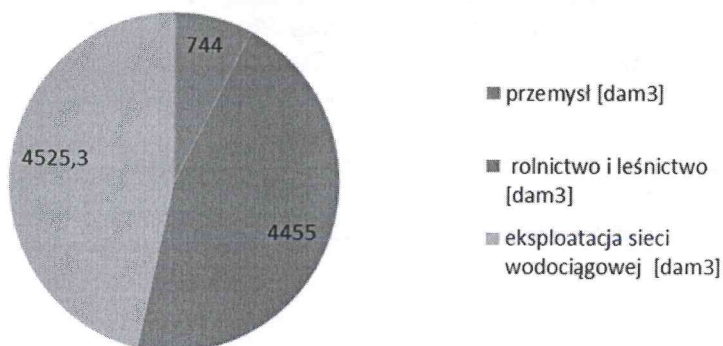
Wg danych GUS zużycie wody w powiecie bydgoskim w 2010 r. na cele komunalne w ciągu doby wynosiło około 12 400 [m³]. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu 2010 roku 9724,3 [dam³]:

- przemysł: 744 [dam³],
- rolnictwo i leśnictwo: 4455 [dam³],
- eksploatacja sieci wodociągowej: 4525,3 [dam³]

1 [dam³] (dekametr) = 1000 [m³]

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2010 roku powiat bydgoski

Ryc. 3.2.3-1. Zużycie wody wg danych GUS w powiecie bydgoskim

Podstawę zaopatrzenia regionu w wodę do celów komunalnych i na potrzeby przemysłu stanowią ujęcia wód podziemnych i powierzchniowych.

Wg danych GUS w 2010 r. pobór wody do celów gospodarczych w powiecie bydgoskim wynosił:

- ogółem 11 911 [dam³/rok], w tym:
 - na cele produkcyjne 744 [dam³/rok],
 - do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie 4 455 [dam³/rok],
- pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci 6 712 [dam³/rok].

Długość wodociągowej sieci w powiecie wynosiła ok. 1465,7 [km], a podłączone było około 20 954 punktów.

3.2.4 Gospodarka ściekowa

W 2010 roku na terenie powiatu wytworzono około 3899,0 [dam³] ścieków przemysłowych i komunalnych. Zanotowano około 9 107 punktów podłączeń do sieci kanalizacyjnej, mającej długość około 458,1 [km].

W 2010 r. szacowana liczba osób podłączonych do sieci kanalizacyjnej to około 50 481.

Komunalne oczyszczalnie ścieków na terenie powiatu bydgoskiego (stan na 31.12.2010 r.):

- Oczyszczalnia w Kusowie (odbiornik – Wisła),
- Oczyszczalnia w Koronowie oraz Kręglu (odbiornik – Brda),
- Oczyszczalnia Nowa Wieś Wielka - Dziemionna (odbiornik -Noteć),
- Oczyszczalnia ścieków w Brzozie (odbiornik – Noteć),
- Oczyszczalnia ścieków w gminie Dąbrowa Chełmińska (odbiornik - Wisła),
- Oczyszczalnia w Wojnowie oraz Teresinie (odbiornik – Brda).

Analizując dane dotyczące sieci wodociągów i kanalizacji stwierdza się, że istnieje dysproporcja pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania powiatu bydgoskiego. Jednakże trwają intensywne prace nad powiększaniem sieci kanalizacyjnych w poszczególnych gminach, stąd można uznać, iż istnieje tendencja rozwojowa w zakresie sieci kanalizacyjnej.

3.2.5 Gospodarowanie i użytkowanie wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe na terenie powiatu bydgoskiego wykorzystywane do nawodnień, podlewania ogrodów działkowych, celów energetycznych, przeciw powodziowych i rekreacyjnych. Głównymi zbiornikami wykorzystywanymi rekreacyjnie są: Zalew Koronowski, Jezioro Jezuckie, Jezioro Borówno oraz wody płynące: Wisła, Brda, Kanał Bydgoski. Energia elektryczna pozyskiwana jest z obiektów hydroenergetycznych, którymi są: stopień wodny Smukała, hydroelektrownia w Samociążku oraz hydroelektrownia z zaporą w Trzuszczynie na Brdzie (gmina Koronowo), elektrownia w Bożenkowie (gmina Osielsko) na Kotomierzycy oraz w Lisim Ogonie - na Kanale Górnonoteckm (gmina Białe Błota).

3.3 Przyroda i krajobraz powiatu

Na terenie powiatu bydgoskiego wyróżniono wiele form ochrony przyrody poczynając od pojedynczych stanowisk pomników przyrody ożywionej i nieożywionej, po wielkoobszarowe tereny Natura 2000. Wśród zespołów przyrodniczych przeważają duże kompleksy leśne, ale także łąki, szuwały, łozowiska, grupy drzew i pojedyncze drzewa czy głązy narzutowe.

Do największych form ochrony przyrody na terenie powiatu bydgoskiego należą:

- obszary Natura 2000:
 - PLB040003 Dolina Dolnej Wisły,
 - PLH040003 Solecka Dolina Wisły,
 - PLH040011 Dybowska Dolina Wisły,
 - PLH300004 Dolina Noteci,
 - PLB300001 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego,

- PLH040029 Równina Szubińsko - Łabiszyńska,
- PLH040020 Torfowisko Linie,
- Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Wydm Kotliny Toruńsko – Bydgoskiej część wschodnia i zachodnia,
 - Łąki Nadnoteckie,
 - Północnego Pasa Rekreacyjnego Miasta Bydgoszczy,
 - Zalewu Koronowskiego,
 - Jezior Byszewskich,
- Nadwiślański Park Krajobrazowy (część Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego).

Istniejące i projektowane obszary sieci Natura 2000 rozmieszczone są nieregularnie na obszarze całego regionu. Największe powierzchnie zajmują obszary w dolinie Wisły. Obszary Natura 2000 stanowią tereny o przeważającym rolniczym sposobie użytkowania.

Lasy powiatu bydgoskiego w ok. 90 [%] stanowią sosny, pozostałą część – w różnym stopniu: dęby, olchy, wiązy, wierzby, topole, lipy, brzozy i świerki. Krzewy występujące w lasach to przede wszystkim: jałowce pospolite, kruszyny pospolite, jarzęby, leszczyny, trzmieliny i inne. Flora leśna stanowi środowisko dla życia wielu gatunków fauny, która zamieszkuje bezpośrednio las oraz przyległe zbiorniki wodne, łąki, pola.

Prawie 40 [%] powierzchni powiatu bydgoskiego zajmują tereny chronione przyrodniczo i krajobrazowo, tworzące tzw. Ekologiczny System Obszarów Chronionych. Stanowią je:

- Nadwiślański Park Krajobrazowy wchodzący w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wydm Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Północnego Pasa Rekreacyjnego Miasta Bydgoszczy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Zalewu Koronowskiego,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Rynny Jezior Byszewskich,
- Obszar Chronionego Krajobrazu "Łąki Nadnoteckie".

Szczegółowe informacje dotyczące obszarów chronionego krajobrazu na terenie powiatu bydgoskiego znajdują się w treści programu zasadniczego, do którego opracowywana jest niniejsza aktualizacja.

Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne spełniają dwie ważne funkcje w krajobrazie: biocenotyczną i fizjocenotyczną. Stanowią ostoję wielu roślin naczyniowych, w tym chronionych i zagrożonych, np. storczyków i rosiczki. Są miejscem bytowania i żerowania dla zwierząt. Wiele z użytków cechuje wysoka wartość krajobrazowa, wpływają też bardzo wyraźnie na zwiększenie bioróżnorodności.

Użytki ekologiczne na terenie powiatu stanowią z reguły tereny bagienne oraz łąki i pastwiska oraz źródłiska.

Według danych zaktualizowanych przez gminy powiatu bydgoskiego, na jego terenie znajdują się następujące ilości użytków ekologicznych:

▪ Białe Błota	6
▪ Dąbrowa Chełmińska	57
▪ Dobrcz	12
▪ Koronowo	44
▪ Nowa Wieś Wielka	86
▪ Osielsko	23
▪ Sicienko	13
▪ Solec Kujawski	42

Pomniki przyrody

Wśród pomników przyrody przeważają pojedyncze drzewa, choć są i grupy drzew, aleje przydrożne, stanowiska roślin chronionych, źródła, głazy narzutowe.

Według danych zaktualizowanych przez gminy powiatu bydgoskiego, na jego terenie znajdują się następujące ilości pomników przyrody:

▪ Białe Błota	22
▪ Dąbrowa Chełmińska	25
▪ Dobrcz	57
▪ Koronowo	47
▪ Osielsko	33
▪ Nowa Wieś Wielka	8
▪ Sicienko	14
▪ Solec Kujawski	17

Rezerваты przyrody

Uznane rezerваты przyrody w granicach powiatu bydgoskiego:

- Augustowo (1) gm. Dobrcz – o powierzchni 6,76 [ha] na glebach torfowych i mułowo-torfowych, dla zachowania stanowiska wierzby borówkowolistej,
- Dziki Ostrów (16) gm. Nowa Wieś Wielka, o powierzchni 74,68 [ha] – dla zachowania dąbrowy (las),
- Kruszyn (35) gm. Sicienko, o powierzchni 72,75 [ha] – dla zachowania zboczy Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej,
- Las Mariański (38) gm. Dąbrowa Chełmińska, o powierzchni 31,8 [ha] – dla zachowania fragmentu grądu na zboczu doliny Wisły,
- Linie (40) gm. Dąbrowa Chełmińska, o powierzchni 12,3 [ha] – dla zachowania śródleśnego torfowiska z charakterystyczną roślinnością,
- Reptowo (57) gm. Dąbrowa Chełmińska, o powierzchni 3,6 [ha] – dla ochrony kolonii czapli siwej,
- Tarkowo (64) gm. Nowa Wieś Wielka, o powierzchni 0,25 [ha] – dla zachowania wiśni karłowatej,
- Wielka Kępa (68) gm. Dąbrowa Chełmińska, o powierzchni 27,8 [ha] – dla zachowania nadwiślańskiego lasu łęgowego o cechach naturalnych,
- Różanna Dęby, rezerwat leśny, pow. 5,9 [ha], gm. Koronowo,
- Łążyn gm. Solec Kujawski,
- Bagno Głusza, rezerwat florystyczny, gm. Koronowo, pow. 166,9 [ha].

Mapa powiatu bydgoskiego z zaznaczonymi obszarami ochrony przyrody znajduje się w części B niniejszego opracowania.

3.4 Warunki klimatyczne i jakość powietrza atmosferycznego

Powiat bydgoski leży w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego, przejściowego od klimatu oceanicznego Europy Zachodniej do kontynentalnego Europy Wschodniej i Azji. Znaczne zróżnicowanie przestrzenne wykazują opady atmosferyczne.

Na obszarze powiatu przeważają wiatry z kierunków: zachodniego i południowo-zachodniego (ponad 40 [%] częstości). Znaczny jest udział (ponad 10%) wiatrów wschodnich, przypadających głównie na miesiące zimowe.

Charakterystykę warunków meteorologicznych dla terenu powiatu bydgoskiego pozyskuje się przede wszystkim ze stacji meteorologicznych oraz stacji opadowych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego (IMGW). Najbliższe ośrodki dla powiatu bydgoskiego to Bydgoszcz (Aleje Jana Pawła II, Lotniskowa Stacja Meteorologiczna), Koronowo i Chrzastowo (powiat nakielski). Wg danych IMGW najbliższa stacja klimatologiczna w oddziale poznańskim znajduje się w Kołudzie Wielkiej.

Monitoring jakości powietrza atmosferycznego przeprowadzany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (WIOŚ) wykazał w 2010 r.:

- powiat bydgoski uczestniczy w emisji około 21 [%] zanieczyszczeń gazowych powstających w woj. kujawsko - pomorskim,
- odnotowano około 280,0 [ton/rok] emisji zanieczyszczeń pyłowych oraz 1112,3 [ton/rok] zanieczyszczeń gazowych, pochodzący one w przeważającej części ze spalania paliw,

- nie został przekroczony żaden z dwóch poziomów dopuszczalnych: 1-godzinny i 24-godzinny, określonych ze względu na ochronę zdrowia ludzi, ani średni dla roku kalendarzowego i dla pory zimowej (1 X - 31III), ze względu na ochronę roślin dla dwutlenku siarki,
- w stacji lokalnej w Nowej Wsi Wielkiej wykonywano pomiary manualne w zakresie: toluenu, ksyleny, benzenu, etylobenzenu oraz węglowodorów alifatycznych do C₁₂, wyniki nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych.

W powiecie bydgoskim istnieje jedna stała stacja lokalna (Nowa Wieś Wielka) oraz w samej Bydgoszczy trzy stacje WIOŚ, dwie stacje Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bydgoszczy i dwie stacje lokalne.

3.5 Hałas

W powiecie bydgoskim emitowany hałas wiąże się przede wszystkim z:

- dużym natężeniem ruchu pojazdów (zwłaszcza droga nr 25 Bydgoszcz – Inowrocław – Ostrów Wielkopolski, obwodnica Bydgoszczy), oraz złym stanem nawierzchni, oraz poruszających się po drogach pojazdów,
- ruchem lotniczym od portu lotniczego w Bydgoszczy,
- transportem kolejowym, zwłaszcza relacji Bydgoszcz – Inowrocław,
- hałasem od działalności handlowo - usługowej i przemysłowej.

Poprawa jakości klimatu akustycznego w powiecie bydgoskim odbywa się poprzez:

- wspieranie realizacji inwestycji wpływających na zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego – budowa i przebudowa dróg, budowa ekranów akustycznych,
- wspieranie działań prowadzących do eliminacji, bądź ograniczania emisji hałasu przemysłowego,
- monitorowanie używania sprzętu motorowodnego.

Prawidłowe kształtowanie klimatu akustycznego środowiska wymaga konsekwentnego uwzględniania zagadnień akustycznych w polityce przestrzennej, w szczególności na etapie uchwalania planów zagospodarowania przestrzennego.

3.6 Pola elektromagnetyczne

Do istotnych z punktu widzenia prawa ochrony środowiska źródeł emisji pól elektromagnetycznych zalicza się stacje i linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 [kV] (gmina Białe Błota, Koronowo) lub wyższym oraz instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Ponadto na terenie powiatu bydgoskiego znajdują się Radiowe Centrum Nadawcze Polskiego Radia w Solcu Kujawskim (moc nadajnika 1200 [kW]) oraz telewizyjna stacja przekaźnikowa w Trzeciecu Radiowo Telewizyjne Centrum Nadawcze w Trzeciecu (multipleks telewizji cyfrowej MUX1i MUX2 moc nadawania po 100 [kW], programy radiowe po ok. 120 [kW]). Znaczna jest ilość stacji bazowych telefonii komórkowej.

Ochrona przed nadmiernym promieniowaniem polega przede wszystkim na prowadzeniu monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz monitorowanie przestrzegania zasad ochrony ludzi przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych w planowaniu przestrzennym w odniesieniu do terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności.

3.7 Poważne awarie przemysłowe

Poważne awarie obejmują skutki dla środowiska powstałe w wyniku awarii przemysłowych i transportowych z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Zapobieganie poważnym awariom w odniesieniu do przemysłu wykorzystującego niebezpieczne substancje chemiczne ma ogromne znaczenie ekonomiczne i decyduje o jego wizerunku i akceptacji w społeczeństwie.

W powiecie bydgoskim poważne awarie mogą wystąpić w związku z:

- transportem rurociągami dalekosiężnymi substancji ropopochodnych rurociągiem finalnym Płock – Nowa Wieś Wielka – Rejewiec (gmina Nowa Wieś Wielka).
- transportem drogowym i kolejowym substancji niebezpiecznych,
- magazynowaniem i stosowaniem w instalacjach technologicznych substancji niebezpiecznych,
- magazynowaniem i dystrybucją produktów ropopochodnych,
- niewłaściwym postępowaniem z odpadami zawierającymi substancje niebezpieczne.

Również nagromadzenie i stosowanie w licznych zakładach pracy województwa substancji niebezpiecznych – głównie chloru, amoniaku, fosgeny, dwutlenku siarki, produktów destylacji ropy naftowej, etanolu, gazu płynnego propan-butan stanowią potencjalne źródła poważnych awarii.

Na terenie powiatu bydgoskiego do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii należy spółka NAFTOBAZY” Sp. z o.o. Baza Paliw nr 2 w Nowej Wsi Wielkiej.

3.8 Gospodarka odpadami na terenie powiatu bydgoskiego

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. „o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku...” znosi konieczność sporządzania powiatowych planów gospodarki odpadami. Jednakże zagadnienia dotyczące gospodarki odpadami na terenie powiatu bydgoskiego stanowią istotny element „Programu ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019”.

Celem nadrzędnym polityki ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami na obszarze powiatu bydgoskiego jest zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów „u źródła”, odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów nie wykorzystanych w inny sposób. Warunkiem realizacji tego celu jest zmniejszenie materiałochłonności i energochłonności produkcji (stosowanie czystych technologii), wykorzystywanie alternatywnych odnawialnych źródeł energii, stosowanie pełnego „cyklu życia” produktu (produkcji, transportu, opakowania, użytkowania, ewentualnego ponownego wykorzystania i unieszkodliwiania).

Gospodarka odpadami na terenie powiatu bydgoskiego – stan obecny

Najnowszym dokumentem regulującym gospodarkę odpadami na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w tym powiatu bydgoskiego jest „Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023”, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXVI/434/12 z dnia 24 września 2012 r.

Wg danych GUS (Główny Urząd Statystyczny) na terenie powiatu bydgoskiego w 2010 r. zebrano ok. 25 176,6 [Mg] odpadów komunalnych oraz 14 100,0 [Mg] pozostałych odpadów, czyli odpady niebezpieczne, inne niż niebezpieczne i obojętne z wyłączeniem komunalnych (z czego ok. 10 400,00 [Mg] poddano odzyskowi, ok. 3 500,00 [Mg] zostało unieszkodliwione, a ok. 2000,00 [Mg] zostało zmagazynowane czasowo).

Wg danych przekazanych przez gminy powiatu bydgoskiego prowadzone są na ich terenie działania dążące do utrzymania poziomu 100 [%] objęcia mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów. Gminy na różnym poziomie jakościowym prowadziły selektywną zbiórkę w zakresie odpadów: opakowaniowych, biodegradowalnych, wielkogabarytowych, niebezpiecznych, jak również działania w zakresie usuwania azbestu i jego wyrobów z swojego terenu. Szczególnie intensywnie prowadzono edukację i propagowanie postaw proekologicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami, szkodliwości tzw. „dzikich wysypisk” odpadów oraz selektywnej zbiórki.

Na terenach wiejskich odpady biodegradowalne były w większości zagospodarowywane w przydomowych kompostownikach, natomiast surowce wtórne (przede wszystkim szkło, papier, tworzywa sztuczne) były selektywnie zbierane w tzw. dzwonach lub w systemie workowym.

Zgodnie z obowiązującym prawem każdy właściciel nieruchomości powinien posiadać podpisaną umowę zapewniającą mu odbieranie odpadów komunalnych. Kontrolę wypełnienia tego obowiązku prowadzono w gminach poprzez np. losowe kontrole, staż gminną.

Na terenie poszczególnych gmin powiatu bydgoskiego trwają prace rekultywacyjne zamkniętych składowisk odpadów komunalnych. Gminy aktywnie włączają się w zbiórkę odpadów niebezpiecznych przez np. organizację punktów zbiórki zużytych baterii i akumulatorów.

Porównanie prognozowanej w poprzednim programie ochrony środowiska („Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami powiatu bydgoskiego Aktualizacja na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015”), liczby ludności i ilości zebranych odpadów komunalnych dla roku 2010 (dane GUS), zawarto w tabeli nr 3.8-1.

Tabela nr 3.8-1. Porównanie danych prognozowanych i rzeczywistych

Rodzaj	Prognozowane dane poprzedniej aktualizacji	Aktualne dane w 2010 r. na podstawie GUS	Wzrost w stosunku do prognozy z 2008 r. [%]
1	2	3	4
Ludność	97 526	104 852	+ 8 %
Zebrane odpady komunalne	18561[Mg]	25176,6 [Mg]	+ 36 %

Powyższa tabela ukazuje, iż liczba ludności zamieszkująca powiat bydgoski w 2010 r. była wyższa o ok. 8 [%] niż zakładana liczba w prognozach poprzedniego „Programu...”, jak również ilość zebranych odpadów komunalnych okazała się większa o ok. 36 [%] niż przewidywały szacunki. Powodem mogą być:

- wzmożony ruch ludności- migracja z miast na tereny wiejskie,
- poprawa stopnia objęcia mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów,
- bardziej konsumpcyjny styl życia- większa ilość wytwarzanych odpadów,
- wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców – przekazywanie odpadów uprawnionym odbiorcą.

Należy zwrócić uwagę, iż wprowadzenie nowego systemu gospodarowania odpadami w gminach (opisane w dalszej części dokumentacji) przyczyni się do poprawienia stopnia objęcia mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów i w jeszcze większym stopniu zwiększy ilości odpadów zbieranych zgodnie z zasadami ochrony środowiska.

Poniżej w tabeli 3.8 – 2 zestawiono dane GUS o ilości odpadów wytworzonych w powiecie bydgoskim w latach 2010 i 2011 oraz odpadów poddanych odzyskowi, unieszkodliwianiu, jak również magazynowanych czasowo.

Tabela nr 3.8-2. Odpady wytworzone i dotychczas składowane (z wyłączeniem odpadów komunalnych)
Źródło: GUS

Jednostka terytorialna	ogółem		poddane odzyskowi		unieszkodliwione razem		magazynowane czasowo	
	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.
	tys. [Mg]	tys. [Mg]	tys. [Mg]	tys. [Mg]	tys. [Mg]	tys. [Mg]	tys. [Mg]	tys. [Mg]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Powiat bydgoski	14,1	19,1	10,4	13,3	3,5	5,2	0,2	0,6

Ilość powstających odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) systematycznie rośnie. Między 2010 a 2011 r. w powiecie bydgoskim zanotowano wzrost ich wytwarzania o około 35,5 [%]. Zarówno w roku 2010, jak i 2011 około 70[%] wytwarzanych odpadów było podane procesom odzysku.

Wzrost wytwarzanych odpadów, podobnie jak w przypadku odpadów komunalnych, wiąże się z rozwojem gospodarczym, wzrostem świadomości ekologicznej, a co za tym idzie większą ilością odpadów ujętych w zorganizowaną zbiórkę.

Gospodarka odpadami zawierającymi azbest

Również gminy wchodzące w skład powiatu, czynnie angażują się w wypełnianie wymogów prawa w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest. Z informacji przekazanych do Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy, wszystkie gminy realizują inwentaryzacje wyrobów azbestu na swoim terenie oraz udzielają lub pomagają w uzyskaniu wsparcia finansowego dla mieszkańców na usunięcie wyrobów zawierających azbest (przede wszystkim pokryć dachowych) z posesji. Poniżej zestawienie danych o ilości zebranych odpadów azbestu, przekazanych do Starostwa Powiatowego.

Tabela nr 3.8-3. Zestawienie ilości zebranych odpadów azbestu w gminach powiatu bydgoskiego, stan na koniec 2010 r.

Gmina:	Ilość wyrobów azbestowych – łącznie		Dane aktualne na dzień:
	[m ²]	[Mg]	
1	2	3	4
Białe Błota	97.844	1.081	10.11.2009 r.
Dąbrowa Chełmińska	b.d.	203	18.03.2010 r.
Dobrcz	312.866	3.442	15.10.2010 r.
Koronowo	708.478	7.885	18.10.2010 r.
Nowa Wieś Wielka	b.d.	421	30.09.2010 r.
Osielsko	69.623	765	30.09.2010 r.
Sicienko	b.d.	2.457 Mg płyt oraz 9935 mb rur	31.10.2010 r.
Solec Kujawski	ok. 30.000 m ² płyt oraz 12.645 mb rur	825	31.12.2009 r.
Suma		17.079 Mg + 139,09 Mg (rury)	-

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji na terenie powiatu bydgoskiego w latach 2009/2010, odnotowano nagromadzenie około 17 218,09 [Mg] odpadów zawierających azbest. Największa ilość nagromadzonych odpadów azbestu znajduje się w gminie Koronowo – około 46 [%] sumy z poszczególnych gmin powiatu.

Szczegółowy opis stanu prowadzenia gospodarki odpadami w powiecie bydgoskim, z wyszczególnieniem prowadzonych działań w gminach, znajduje się w „Sprawozdaniu z realizacji Powiatowego Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla powiatu bydgoskiego za lata 2010 - 2011”.

Nowy system gospodarowania odpadami w gminach

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011 nr 152 poz. 897) znacząco zmodyfikowała dotychczasowy system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminach tworzących powiat. Ustawa m.in. wprowadziła konieczność:

- osiągnięcia poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- zapewnianie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych albo zapewnienie warunków do budowy,
- utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców.

Zasadniczą zmianą w obowiązującym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi będzie przejęcie przez gminy „własności” odpadów, a więc obligatoryjne przejęcie przez gminy obowiązków właścicieli nieruchomości w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych tj. objęcie systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.

System gospodarowania odpadami komunalnymi obejmuje:

- odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych,
- tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- obsługę administracyjną tego systemu.

Zarządzający systemem dokonuje wszystkich działań związanych z tworzeniem systemu gospodarowania odpadami, a mianowicie:

- prowadzi prace zmierzające do dostosowania regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
- przygotowuje propozycje uchwał dotyczących terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanych przez właścicieli nieruchomości, określenia sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych i zagospodarowania tych odpadów, określenia metody ustalenia opłaty oraz stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Ponadto zarządzający przyjmuje deklaracje o wysokości opłaty od właścicieli lub zarządców nieruchomości, administracji osiedli, wspólnot mieszkaniowych, weryfikuje prawdziwość informacji zawartych w deklaracjach właścicieli nieruchomości z innymi posiadanymi informacjami (np. od przedsiębiorstwa wodociągowego), wprowadza dane do systemu gospodarki odpadami, przygotowuje i przeprowadza procedury przetargowe na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, nalicza opłaty za odbiór odpadów, obsługuje na bieżąco system poboru opłat i wystawianie faktur, nadzoruje i kontroluje realizację selektywnej zbiórki odpadów przez właścicieli nieruchomości, weryfikuje dane wykazane w sprawozdaniach składanych kwartalnie przez przedsiębiorców odbierających odpady w stosunku do ilości osób zgłoszonych w deklaracjach.

Powstające na terenie gminy zmieszane odpady komunalne, odpady zielone, a także pozostałości z sortowania będą przekazywane do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, wskazanych w wojewódzkim planie gospodarki odpadami.

W myśl art. 23 ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. Zgodnie z art. 10, rada gminy będzie obowiązana, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, podjąć wskazane poniżej uchwały. Jednakże z uwagi na konieczność uchwalenia zmian w regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie, uchwały te mogą być podjęte dopiero po przyjęciu regulaminu.

Poniżej wykaz niezbędnych uchwał jakie zobowiązane są podjąć gminy, aby wcielić w życie zapisy „ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości...”.

Tabela nr 3.8-4. Wykaz niezbędnych uchwał

L.p.	Działanie wynikające z ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości...	Podmiot odpowiedzialny
1	2	3
1	Uchwała w sprawie dostosowania regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. (art. 4.3)	Rada gminy obligatoryjna
2	Uchwała określająca szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowywania tych odpadów w zamian za uiszczonej opłatę, w szczególności o ilości odpadów komunalnych odbieranych od właściciela nieruchomości, częstotliwości odbierania odpadów komunalnych od właściciela nieruchomości i sposobie świadczenia usług przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (art.6r.3)	Rada gminy obligatoryjna
3	Uchwała określająca rodzaje dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowywania tych odpadów oraz wysokość cen za te usługi, (art.6r.4)	Rada gminy fakultatywna
4	Uchwała o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (art.6c.2)	Rada gminy fakultatywna
5	Uchwała o dokonaniu wyboru jednej z określonych metod ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenie stawki takiej opłaty (art.6k.1) Uchwała ustalająca stawkę za pojemnik (art.6k.2)	Rada gminy obligatoryjna
6	Uchwała o terminie, częstotliwości i trybie uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (art.6 l)	Rada gminy obligatoryjna
7	Podjęcie uchwały o ustanowieniu wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości oraz o określeniu wykazu dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz określeniu terminu składania pierwszej deklaracji (art.6n.1 i 2 i art.12)	Rada gminy obligatoryjna
8	Uchwała o podziale gminy liczącej powyżej 10 000 mieszkańców na sektory (art.6d.2)	Rada gminy fakultatywna
9	Uchwała określająca niższe stawki opłaty za gospodarowanie odpadami, jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny (art. 6k.3)	Rada gminy obligatoryjna

Gminy powiatu bydgoskiego są w trakcie przygotowywania się do wprowadzenia w życie zapisów prawa.

Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych

Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce jest system rozwiązań regionalnych, w których są uwzględnione wszystkie niezbędne elementy tej gospodarki w danych warunkach lokalnych. Istotnym jest, by planowane instalacje spełniały kryteria BAT, a stosowane technologie były sprawdzone poprzez wieloletnie i liczne doświadczenia. Zgodnie z znowelizowaną ustawą o odpadach (art. 3 ust 3 pkt 15 c) regionalną instalacją do przetwarzania odpadów komunalnych – jest zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii, o której mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska oraz zapewniający termiczne przekształcanie odpadów lub:

- a) mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielanie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku,
- b) przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniającego wymagania określone w przepisach odrębnych,
- c) składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

Uwzględniając wytyczne, znowelizowaną ustawę o odpadach oraz analizując możliwości techniczne instalacji unieszkodliwiania odpadów, w tym składowisk odpadów na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, możliwości spełniania kryteriów zakładów zagospodarowania odpadów, wytycznych dotyczących systemowych i kompleksowych rozwiązań w gospodarce odpadami komunalnymi województwa kujawsko-pomorskiego, zawartych w „Programie ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018”, a także biorąc pod uwagę założenia, kształt i trwałość projektów dotyczących gospodarowania odpadami, realizowanych ze środków unijnych na wszelkich płaszczyznach, uznano, iż podstawą gospodarki odpadami komunalnymi w województwie winno być do dnia 31 grudnia 2015 r. siedem Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi (RGOK).

Gminy powiatu bydgoskiego należeć będą do Regionu 5-tego - region Bydgoski i stanowić ok. 14,6 [%] ludności wchodzących w skład tego regionu. Wg „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023” region bydgoski obejmować będzie ok. 715 553 mieszkańców, a szacowana ilość odpadów rocznie to ok. 180 573 [Mg].

Jako instalacje regionalne wskazane zostały:

- Bydgoszcz CORIMP, Zarządzający: CORIMP Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Wojska Polskiego 65, 85-825 Bydgoszcz (przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów i wytwarzanie produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych); Instalacja Corimp w Bydgoszczy jest instalacją istniejącą, funkcjonującą w oparciu o sortownię odpadów zmieszanych. W trakcie przygotowania budowy jest kompostownia o funkcji stabilizacji odpadów biodegradowalnych wydzielonych mechanicznie wraz z funkcją kompostowania odpadów zielonych. Instalacja będzie spełniała, po rozbudowie, kryteria instalacji regionalnej w zakresie przetwarzania odpadów zielonych. W przypadku wybudowania kompostowni o deklarowanej mocy 16 000 Mg/rok (w części MBP) możliwe będzie ubieganie się o status instalacji regionalnej w zakresie MBP.
- Bydgoszcz PRO NATURA, Zarządzający: Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. o.o. ul. Prądocińska 28, 85-893 Bydgoszcz (przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów i wytwarzanie produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych, składowisko odpadów, spalarnia odpadów), Instalacja ProNatura w Bydgoszczy jest instalacją istniejącą, opartą o sortownię i „pryzmę energetyczną” oraz składowisko odpadów.. Wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach na budowę spalarni, kwatery składowej i kompostowni odpadów zielonych. Instalacja po rozbudowie będzie spełniała kryteria dla spalarni odpadów, przetwarzania odpadów zielonych, składowiska odpadów. Z uwagi na planowaną

budowę spalarni odpadów, nie zostały sprecyzowane potrzeby w zakresie biologicznego przetwarzania odpadów.

- Bydgoszcz REMONDIS, Zarządzający: Remondis Bydgoszcz Sp. z o.o. ul. Inwalidów 45, 85-001 Bydgoszcz (przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów i wytwarzanie produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych), Instalacja Remondis w Bydgoszczy jest instalacją istniejącą, funkcjonującą w oparciu o sortownię odpadów zmieszanych. Zakończono budowę kompostowni o funkcji stabilizacji odpadów biodegradowalnych wydzielonych mechanicznie oraz funkcją kompostowania odpadów zielonych. Instalacja spełnia kryteria dla instalacji regionalnej w zakresie mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów oraz przetwarzania odpadów zielonych.
- Giebnia, gm. Pakość, Przedsiębiorstwo Usług Gminnych Sp. z o.o. ul. Inowrocławska 14 88-170 Pakość (przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów i wytwarzanie produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, składowisko odpadów), Instalacja w Giebni koło Pakości to duże składowisko odpadów oraz kompostowania odpadów zielonych. Zakład spełnia kryteria instalacji regionalnej w zakresie składowiska oraz przetwarzania odpadów zielonych.
- Wawrzynki, gm. Żnin, USKOM ŻNIN Sp. z o.o. Wawrzynki 35, 88-400 Żnin (przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów i wytwarzanie produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych, składowisko odpadów), Instalacja Wawrzynki koło Żnina jest instalacją nowo wybudowaną. Jest to instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w technologii suszenia odpadów. Zastosowana technologia umożliwia wykorzystanie jednego z sześciu bioreaktorów do kompostowania odpadów zielonych zebranych selektywnie Instalacja spełnia kryteria RIPOK w zakresie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz przetwarzania odpadów zielonych. W skład Zakładu wchodzi również składowisko odpadów które z uwagi na ograniczoną pojemność jest w trakcie przygotowania do rozbudowy, po rozbudowie będzie mogło ubiegać się o status instalacji regionalnej. Do czasu rozbudowy składowisko może pełnić funkcje instalacji zastępczej.
- Służewo, gm. Aleksandrów Kujawski, EKOSKŁAD Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej Sp. z o.o. ul. Polna 87, 87-700 Służewo (przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów i wytwarzanie produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych, składowisko odpadów), Instalacja w Służewie jest instalacją istniejącą, funkcjonuje w oparciu o sortownię odpadów surowcowych, sito mobilne i składowisko odpadów. Zakład może stanowić instalację zastępczą w zakresie składowiska odpadów oraz mechanicznego przetwarzania odpadów. Po rozbudowie zakładu może on ubiegać się o status instalacji regionalnej.

Począwszy od dnia 1 stycznia 2016 r., tj. od uruchomienia Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego, podstawą gospodarki odpadami komunalnymi w województwie będzie 6 Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Region 5 (Bydgoski) i Region 7 (Toruński) zostaną połączone w Region 5 (Bydgosko-Toruński).

Główne problemy w zakresie gospodarki odpadami w powiecie bydgoskim

Do głównych problemów w zakresie gospodarki odpadami w powiecie bydgoskim należą:

- nieobjęcie 100 [%] mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów – informacje od przedstawicieli gmin o przypadkach takich gospodarstw domowych,
- ciągle niewystarczająca świadomość ekologiczna, zwłaszcza starszych mieszkańców, a co za tym idzie praktykowanie niewłaściwych działań i postaw w zakresie postępowania z odpadami,
- powtarzające się przypadki powstawania tzw. „dzikich składowisk odpadów”,
- trudności z dotrzymaniem nałożonych przepisami prawa stopni wysegregowania odpadów biodegradowalnych ze strumienia odpadów komunalnych,
- przypadki przedsiębiorstw prowadzących gospodarkę odpadami w sposób nieprawidłowy, zagrażający środowisku, zwłaszcza wodno-glebowemu,
- brak powszechnego uczestnictwa wszystkich mieszkańców w selektywnej zbiórce odpadów, w tym selektywnej zbiórce odpadów niebezpiecznych- przypadki mieszania takich odpadów z odpadami komunalnymi,
- przypadki palenia odpadów, również niebezpiecznych, w paleniskach domowych.

4 Kierunki ochrony środowiska

Aktualizacja Programu ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego to wynik kompleksowego podejścia Zarządu Powiatu do problematyki ochrony środowiska, w której pojęcie „zrównoważonego rozwoju” to potrzeba zrównoważenia różnych obszarów życia w powiecie, tak aby jego rozwój współistniał z zachowaniem wartości przyrodniczych. Przedstawione cele ukazują możliwość lepszego wykorzystania szans rozwoju gospodarczego, zrozumienia sensu zachowania stref funkcjonalnych w rozwoju przestrzennym, a przede wszystkim poprawienia jakości życia obecnego i przyszłych pokoleń. Bardzo ważnymi zagadnieniami przedstawionymi w „Programie ochrony środowiska ...” są też działania na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców powiatu oraz sposoby zarządzania środowiskiem. Przyjęto, że projekty i cele będą wysoce wyważoną formą rzeczywistych potrzeb powiatu oraz realnych możliwości ich spełnienia.

Wybór celów i założeń wynika z:

- zadań obligatoryjnych, nałożonych na samorząd powiatowy przez ustawodawcę, zawartych w obowiązujących aktach prawnych i wytycznych: Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju – „Polska 2025”, Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016, Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032” przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 marca 2010 r.,
- bezpośrednich zagrożeń środowiska, potwierdzonych diagnozą stanu środowiska naturalnego w Powiecie bydgoskim.

Program został skorelowany z Programem Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego (aktualizacja na lata 2011 - 2014 z perspektywą na lata 2015 - 2018).

4.1 Kierunki działań o charakterze systemowym

4.1.1 Edukacja ekologiczna

Stan środowiska jest skutkiem działalności człowieka, jego wyborów i postaw. W wyniku urbanizacji i rozwoju gospodarki jakość zasobów przyrody ulega obniżeniu, a jednocześnie wzrasta zagrożenie ekologiczne. Działania człowieka takie jak: wypalanie traw, tworzenie tzw. „dzikich wysypisk” czy spalanie tworzyw sztucznych w paleniskach domowych są często nieświadome, a ich sprawcy nie zdają sobie sprawy z negatywnych skutków dla środowiska prowadzonych działań. Część społeczeństwa nie ma wyrobionego poczucia odpowiedzialności za środowisko, w którym żyjemy. Zintensyfikowanie edukacji ekologicznej jest istotnym elementem wszelkich działań proekologicznych na terenie powiatu bydgoskiego. Działania proekologiczne muszą spotkać się ze zrozumieniem i akceptacją ze strony społeczeństwa, w przeciwnym wypadku nie przyniosą zamierzonych korzyści. Pozytywnie należy ocenić stan świadomości ekologicznej młodego pokolenia dzięki licznym programom edukacyjnym już od lat przedszkolnych. Ważne jest, aby kontynuować ten proces przez propagowanie pozytywnych postaw i działań (organizacja konkursów, festynów, spotkań o tematyce ekologicznej z młodzieżą).

4.1.2 Planowanie przestrzenne

Planowanie przestrzenne to niezwykle istotny instrument ochrony środowiska, umożliwiający uwzględnianie na etapie projektowania jego zasad i zapobiegający kolizyjnym lokalizacjom w procesach planistycznych. Planowanie przestrzenne wiąże się również z przestrzeganiem zasad ładu przestrzennego, zasad strefowania poszczególnych funkcji terenu i ochrony krajobrazu. Tworzenie dokumentów planistycznych umożliwia określanie poziomów docelowych substancji w powietrzu poprzez ograniczenie „niskiej emisji”. Ponadto zapewnia możliwość lokalizacji źródeł odnawialnej energii np. elektrowni wiatrowych z nieuciążliwej dla ludzi odległości czy też ograniczanie zagospodarowania na terenach zagrożonych powodzią.

Konieczne jest wsparcie dla procesów legislacyjnych służących reformie obecnego systemu planowania przestrzennego.

4.1.3 Zarządzanie środowiskowe

Głównym kierunkiem działań w zakresie relacji środowisko-zdrowie jest kontynuowanie procesu włączenia problematyki do procedur zarządzania jakością środowiska, zmniejszenie narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku życia i pracy, kontynuowanie realizacji strategicznych programów rządowych zgodnie z wytycznymi Europejskiego Biura Światowej Organizacji Zdrowia.

4.2 Kierunki ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów przyrodniczych

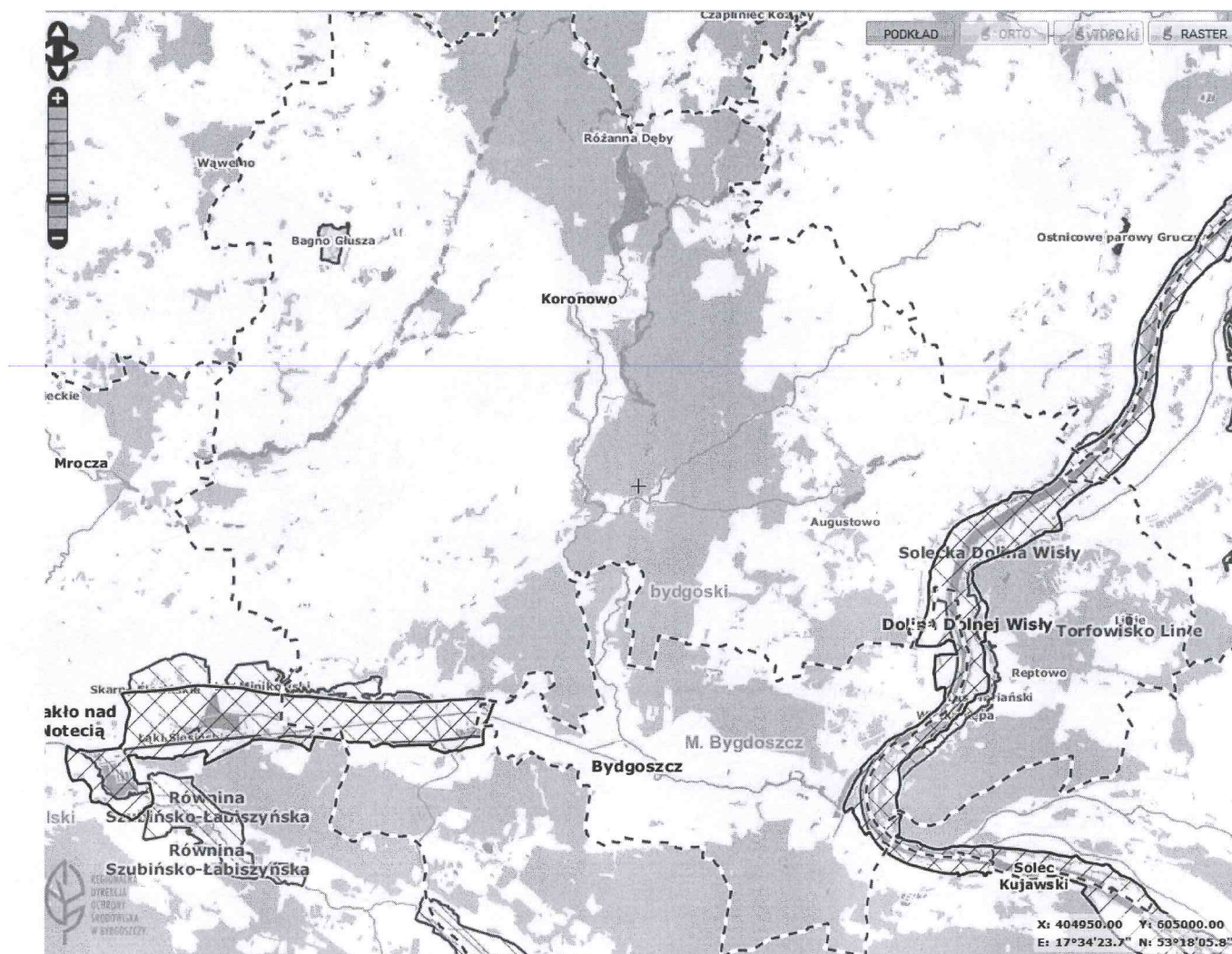
4.2.1 Ochrona przyrody i krajobrazu

Pomimo prawnych regulacji oraz nakładów ponoszonych na ochronę, różnorodność biologiczna jest nadal w poważnym stopniu zagrożona. Wynika to głównie z faktu, iż: przeznaczane są niedostateczne środki na ochronę przyrody, funkcjonuje nadal niska świadomość ekologiczna i wrażliwość przyrodnicza społeczeństwa, zwłaszcza starszej generacji, funkcjonuje silna prorozwojowa presja społeczna wyraża się w chęci wykorzystania ekonomicznego wszystkich zasobów przyrodniczych, w tym nawet najcenniejszych, rozwijająca się turystyka i rekreacja powodują coraz głębszą ingerencję człowieka na terenach cennych przyrodniczo, gwałtowny wzrost motoryzacji i związana z tym rozbudowa układów komunikacyjnych prowadzą z jednej strony do zajmowania nowych obszarów, a z drugiej do fragmentacji i izolacji ekosystemów, zmiany tradycyjnego systemu upraw i hodowli, które wynikają z intensyfikacji produkcji, powszechnej dostępności nasion nowych odmian roślin oraz preferowaniu ras zwierząt gospodarskich o wysokiej wydajności, istnienie zaległości w stosowaniu przyjaznych środowisku technologii produkcji i w inwestycjach infrastruktury technicznej ochrony środowiska, mimo znacznie większych środków kierowanych na ochronę środowiska w ostatnich latach.

Istotne zmiany jakościowe i ilościowe obserwowane są na poziomie różnorodności gatunkowej. Dodać należy także niszczenie roślin i zabijanie zwierząt przy okazji prowadzenia różnorodnych prac (np. polowych), na drogach oraz akty wandalizmu, którym ulegają m.in. wszystkie gatunki gadów beznogich.

Głównym celem w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych i zachowania walorów krajobrazowych jest ochrona różnorodności biologicznej regionu na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemowym i krajobrazowym).

Poniżej widok na ważniejsze formy ochrony przyrody w powiecie bydgoskim część północna i południowa.

Granice powiatów

Obszary specjalnej ochrony ptaków

Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty

Projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk

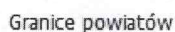

Rezerваты przyrody

Rys. 4.2.1 - 1. Formy ochrony przyrody w powiecie bydgoskim, część północna powiatu

Źródło: <http://geoportal.rdos-bydgoszcz.pl/>

Obszary specjalnej ochrony ptaków

Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty

Projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk

Rezerваты природы

Rys. 4.2.1 – 2. Formy ochrony przyrody w powiecie bydgoskim, część południowa powiatu

Źródło: <http://geoportal.rdos-bydgoszcz.pl/>

4.2.2 Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Zasadniczym celem jest ochrona ekosystemów leśnych oraz zalesianie nieużytków i zwiększanie zalesiania gruntów. Należy też stopniowo zamieniać strukturę gatunkową lasów, w taki sposób, aby zmniejszyć zagrożenie pożarowe, dostosować siedliska funkcji rekreacyjnej i ochronnej lasów, zwiększyć atrakcyjność poznawczą lasów, zmniejszyć

zagrożenia ze strony szkodników. Konieczne jest współdziałanie z właścicielami lasów, w celu udostępnienia i zagospodarowania lasów dla celów turystyki i rekreacji.

4.2.3 Ochrona powierzchni ziemi i gleb

Ważne dla powiatu bydgoskiego jest racjonalne wykorzystanie zasobów gleb, zwłaszcza w ujęciu długookresowym, które powinny między innymi polegać na: zagospodarowaniu gleb, tak aby odpowiadały w pełni ich przyrodniczym walorom, lepszemu dostosowaniu do naturalnego, biologicznego potencjału gleb oraz właściwej rekultywacji obszarów zdegradowanych. Rekultywacja powinna objąć tereny nieczynnych wyrobisk poeksploatacyjnych, przyjmując tam gdzie to możliwe kierunek rolny lub leśny rekultywacji. Właściwa polityka ochrony gleb powinna również uwzględniać racjonalne zużycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. Ochrona gleb klas I-III to także nie przeznaczanie ich na cele inne niż rolne oraz rekultywacja gleb klas V-VI w celu polepszenia ich jakości.

4.2.4 Ochrona zasobów kopalin

Ochrona zasobów złóż kopalin polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym ich wykorzystaniu. Ustawy Prawo ochrony środowiska i Prawo geologiczne i górnicze określają zasady i warunki:

- wydobywania kopalin,
- ochrony złóż kopalin,
- ochrony powierzchni ziemi,
- ochrony wód podziemnych i powierzchniowych,
- rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Zagrożenia dla tych złóż są przede wszystkim: nieprzemysłowa gospodarka przestrzenna utrudniająca dostęp do kopalin oraz nielegalna ich eksploatacja.

4.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

4.3.1 Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość

Problem materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości we współczesnej gospodarce, w obliczu wzrostu cen energii i kurczących się zasobów, stanowi jeden z priorytetów nie tylko, jako aspekt ekonomiczny, ale też przede wszystkim środowiskowy. Efektywność użytkowania energii oraz zmniejszenie odpadowości produkcji to jeden z głównych celów, jakie muszą być osiągnięte, aby działalność była opłacalna, a jednocześnie przyjazna środowisku. Obecnie istnieją instrumenty dofinansowania działań w tym kierunku, umożliwiające przedsiębiorcom we wdrażaniu nowoczesnych urządzeń zużywające mniejsze ilości surowców oraz energii oraz odzyskujących w jak największym stopniu np. energię odpadową. Działania powiatu nakierowane powinny być na wspieranie inicjatyw propagowania oszczędności surowców i energii w produkcji przemysłowej oraz w codziennym życiu mieszkańców.

4.3.2 Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy

Powiat bydgoski posiada na swoim terenie liczne zbiorniki i ciekі wodne oraz urządzenia mające na celu prawidłową gospodarkę zasobami wodnymi - hydroelektrownia w Samociążku (Koronowo) oraz hydroelektrownia z zaporą w Trzyszczyńcu. Ze względu na położenie geograficzne w powiecie bydgoskim występuje zagrożenie powodziowe głównie od rzek Wisły, Brdy oraz Kanału Bydgoskiego. Z drugiej strony sumy opadów w województwie nie należą do najwyższych i w okresie letnim klęska suszy jest realna. Stąd konieczna jest dbałość o prawidłowe kształtowanie zasobów wodnych i gospodarkę wodną, w tym retencje.

Konieczne jest tworzenie warunków do szerokiego korzystania z wód (rekreacja, energetyka, żegluga, modernizacja i rozwój śródlądowych dróg wodnych) przy jednoczesnym właściwym utrzymaniu wód i urządzeń wodnych.

4.3.3 Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych

W ramach zobowiązań ekologicznych Unia Europejska wyznaczyła na 2020 rok cele ilościowe, tzw. „3x20%”, tj.: zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20 [%] w stosunku do roku 1990, zmniejszenie zużycia energii o 20[%] w porównaniu z prognozą dla UE na 2020 r., zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii do 20 [%] całkowitego zużycia energii w UE, w tym zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w transporcie do 10 [%]. W grudniu 2008 roku został przyjęty przez UE pakiet klimatyczno-energetyczny, w którym zawarte są konkretne narzędzia prawne realizacji ww. celów

Podstawowymi kierunkami polskiej polityki energetycznej określonymi w dokumencie „*Polityka energetyczna Polski do 2030 roku*” są:

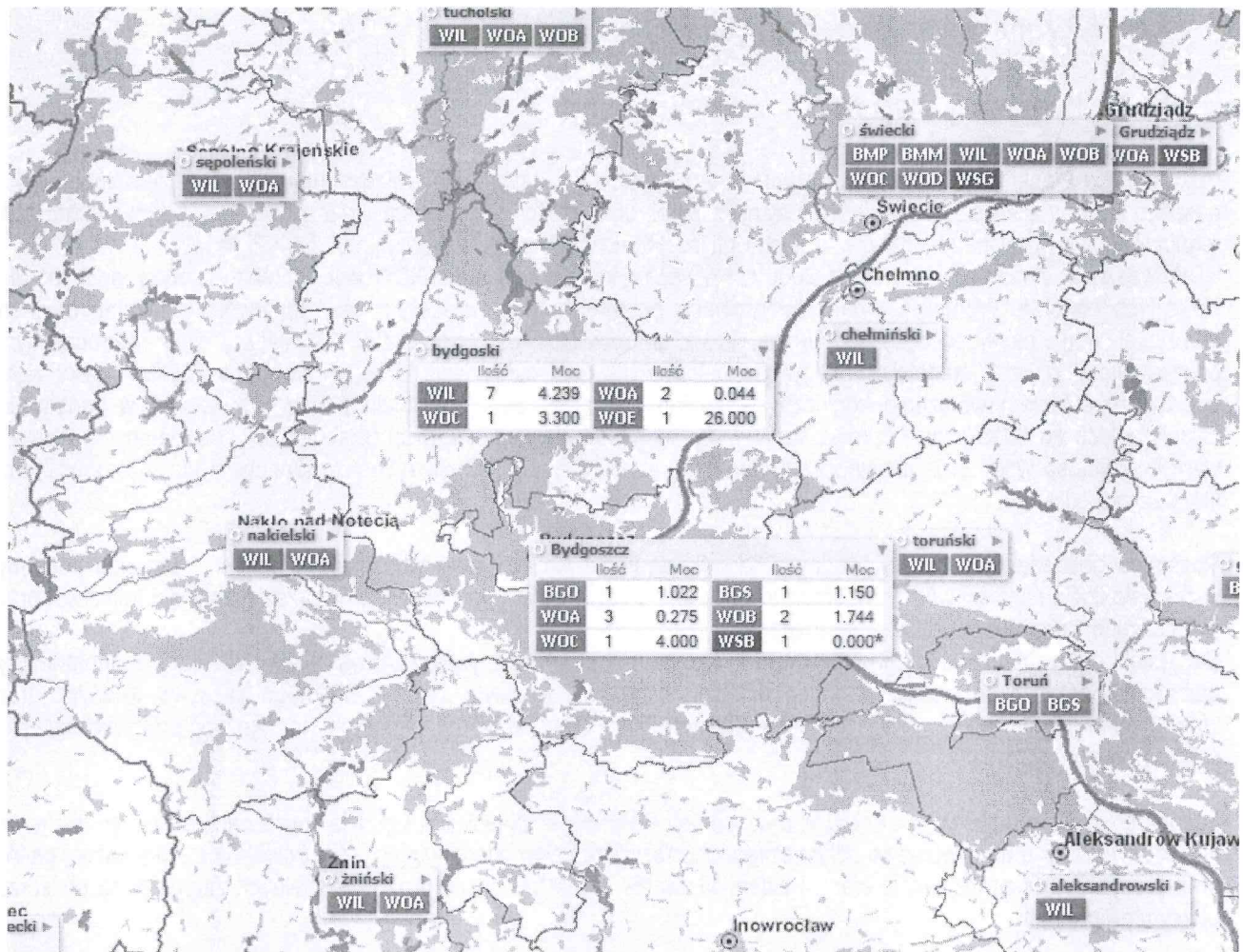
- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej,
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
- rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
- ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Za istotne działania wspomagające realizację polityki energetycznej uznano aktywne włączenie się władz regionalnych w realizację jej celów, w tym poprzez przygotowywane na szczeblu wojewódzkim, powiatowym lub gminnym strategii rozwoju energetyki. Niezmiennie ważne jest, by w procesach określania priorytetów inwestycyjnych przez samorządy nie była pomijana energetyka. Co więcej, należy dążyć do korelacji planów inwestycyjnych gmin i przedsiębiorstw energetycznych. Powiat bydgoski ze względu na bliskość ośrodków miejskich takich jak Bydgoszcz i Toruń (baza naukowo - badawcza, gospodarcza, ekonomiczna) stwarza dobre warunki do powstawania odnawialnych źródeł energii (przede wszystkim kolektory słoneczne, pompy ciepła, energia wód oraz energia biomasy).

Liczba pomp ciepła z dolnym źródłem w ziemi w powiecie bydgoskim to:

- 2007 r. - 9,
- 2008 r. - 19,
- 2009 r. - 21,
- 2010 r. - 20,
- 2011 r. - 37.

Poniżej mapa Poniżej mapa odnawialnych źródeł energii przedstawionej na stronie internetowej URE (Urząd Regulacji Energetyki) stan na 31.12.2011 r. (źródło: <http://www.ure.gov.pl/uremapoze/mapa.html>). Wskazane moce zainstalowane w [MW].

WOA - elektrownia wodna przepływowa do 0,3 MW
WOB - elektrownia wodna przepływowa do 1 MW
WOC - elektrownia wodna przepływowa do 5 MW
WOE - elektrownia wodna przepływowa powyżej 10 MW

WIL – elektrownia wiatrowa na lądzie
BGO – wytwarzanie biogazu z oczyszczalni ścieków
BGS – wytwarzanie biogazu składowiskowego
WSB – współspalanie (paliwa kopalne i biomasa)

Rys. nr 4.3.3-1. OZE w powiecie bydgoskim oraz powiecie grodzkim Bydgoszcz

Źródło: <http://www.ure.gov.pl/uremapoze/mapa.html>

Zgodnie z opisem największy udział OZE w powiecie bydgoskim lądowe turbiny wiatrowe oraz elektrownia wodna przepływowa. Łączna moc zainstalowana (stan na dzień 31.12.2011 r.) wynosi 33,583 [MW].

Jednakże założenia polityki regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego dla powiatu bydgoskiego wobec elektrowni wiatrowych (założenia wskazane w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego) wskazują na ograniczenia ich lokalizacji na terenie powiatu m.in. ze względu na:

- występowanie obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych,
- występowanie stref buforowych od największych rzek województwa, w celu ochrony tras migracji awifauny (ok. 10 [km] po obu stronach osi rzeki Wisły oraz po ok. 6 [km] po obu stronach osi rzeki Noteci),
- lokalizację Bydgosko - Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego,
- występowanie granicy miast.

4.4 Kierunki dalszej poprawy jakości środowiska

4.4.1 Poprawa jakości wód

Przystąpienie Polski w 2004 roku do struktur Unii Europejskiej związane było między innymi z przyjęciem zobowiązań naszego kraju w zakresie zagadnień związanych z ochroną jakości wód. Zasadniczym aktem stanowiącym narzędzie regulacji polityki gospodarki wodnej w krajach Unii jest Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW).

RDW weszła w życie dnia 22 grudnia 2000 r. Najważniejszym przesłaniem RDW jest ochrona zasobów wodnych dla przyszłych pokoleń. Wprowadza ona zintegrowaną politykę wodną mającą na celu zapewnienie ludziom dostępu do czystej wody pitnej po rozsądnej cenie, która umożliwi rozwój gospodarczy i społeczny przy równoczesnym poszanowaniu potrzeb środowiska. Głównym celem RDW jest osiągnięcie dobrego stanu wszystkich części wód, poprzez określenie i wdrożenie koniecznych działań w ramach zintegrowanych programów działań w państwach członkowskich do 2015 roku. Poprawa stanu wszystkich wód powierzchniowych (rzek, jezior) i podziemnych oznacza wysoką czystość wody oraz przywrócenie warunków umożliwiających życie rybnym, roślinności i innym organizmom, które zależą od wody.

Rozsądna gospodarka zasobami wodnymi to wykorzystanie ich, tak aby zabezpieczyć obecne i przyszłe potrzeby w zakresie ilości i jakości wód. Ponadto konieczne jest umożliwienie korzystania z wód przez przemysł i rolnictwo, przy jednoczesnej ochronie środowiska naturalnego.

Osiągnięcie przynajmniej dobrego stanu wód związane jest przede wszystkim z inwestycjami w zakresie infrastruktury technicznej oczyszczania ścieków. Takie działania umożliwią poprawę stanu sanitarnego zasobów wodnych oraz zmniejszenie negatywnego wpływu rolnictwa (oddziaływanie azotu ze źródeł rolniczych) na stan wód powierzchniowych i podziemnych.

Do opracowania kompleksowych programów ochrony wód powierzchniowych i podziemnych na szczeblu powiatowym niezbędnym będzie uwzględnienie dotychczasowych rozwiązań gospodarki wodno – ściekowej na terenie każdej gminy oraz precyzyjne zdiagnozowanie stanu i zidentyfikowanie źródeł obecnych oraz potencjalnych zagrożeń na obszarze objętym programem.

Zgodnie z przepisami planowanie gospodarowaniem wodami odbywa się w podziale na obszary dorzeczy. Powiat bydgoski znajduje się w obszarze dorzecza Wisły i Odry. Dla obu obszarów dorzeczy zostały sporządzone Plany gospodarowania wodami dorzecza (przyjęte Uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. - M.P. z dnia 27 maja 2011 r., Nr 40, poz. 451 i M.P. z dnia 21 czerwca 2011 r., Nr 49, poz. 549).

Plan gospodarowania wodami (PGW) obejmuje działania zmierzające do spełnienia celów w zakresie osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wód zależnych.

PGW jest syntezą prac przeprowadzonych na obszarze dorzecza w pierwszym cyklu planistycznym i zawiera takie elementy jak:

- ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza,
- podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- wykaz obszarów chronionych,
- mapę sieci monitoringu, wraz z prezentacją programów monitoringowych,
- ustalenie celów środowiskowych dla jednolitych części wód i obszarów chronionych,
- podsumowanie wyników analizy ekonomicznej związanej z korzystaniem z wód,
- podsumowanie działań zawartych w programie wodno – środowiskowym kraju,
- wykaz innych szczegółowych programów i planów gospodarowania dotyczących zlewni, sektorów gospodarki, problemów lub typów wód, wraz z omówieniem zawartości tych programów i planów,
- podsumowanie działań zastosowanych w celu informowania społeczeństwa i konsultacji społecznych, opis wyników i dokonanych na tej podstawie zmian w planie,
- wykaz organów właściwych w sprawach gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,

- informacje o sposobach i procedurach pozyskiwania informacji i dokumentacji źródłowej wykorzystanej do sporządzenia planu oraz informacji o spodziewanych wynikach realizacji planu.

W świetle powyższego dla każdej gminy na terenie konieczne stało się precyzyjne, realne i przede wszystkim skuteczne działanie umożliwiające dostosowanie i spełnienie wymagań dyrektywy w celu uniknięcia kar finansowych wynikających z niewypełnienia zobowiązań do 2015 r.

W myśl unijnego prawa każda gmina będzie musiała zadbać o czystość rzek (gminy wspólnie z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej muszą opracować programy działań, których wdrożenie doprowadzi do całkowitego oczyszczenia wód).

4.4.2 Poprawa jakości powietrza atmosferycznego

Najistotniejszym aspektem w dziedzinie planowania poprawy jakości powietrza jest dotrzymanie wymagań prawnych w zakresie stężeń przekraczających wartości graniczne (dopuszczalne) oraz utrzymanie korzystnych trendów dla substancji, których wartości graniczne nie są przekraczane.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późn. zmianami) państwowy monitoring środowiska obejmuje uzyskiwane na podstawie badań monitoringowych informacje w zakresie jakości powietrza. Badania te powinny być przeprowadzone w sposób cykliczny, przy zastosowaniu ujednoliconych metod zbierania, gromadzenia i przetwarzania danych. Dopuszczalne i docelowe poziomy zanieczyszczeń powietrza określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281).

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu (art. 90 POŚ) na podstawie pomiarów lub innych metod oceny zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 5, poz. 31).

Na terenie powiatu bydgoskiego głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza są kotłownie lokalne, paleniska domowe (tzw. niska emisja) i transport. Biorąc pod uwagę, że nie sposób wyeliminować węgla jako paliwa w paleniskach domowych bez zadziałania czynnika ekonomicznego (na co samorząd lokalny nie ma wpływu) w celu poprawy jakości powietrza oraz ograniczenia wykorzystania węgla konieczne jest podjęcie działań polegających na promowaniu stosowania innych źródeł energii.

Emisję substancji do powietrza można ograniczyć przez:

- zastosowanie paliw niskoemisyjnych (np. biomasy, gazu),
- zastosowanie kotłów przystosowanych do spalania biomasy (słomy, roślin energetycznych),
- spalanie paliwa węglowego o dobrej jakości (niskiej zawartości siarki i o niskiej zawartości popiołu),
- modernizację kotłowni węglowych – wymię starych kotłów węglowych o niskiej sprawności (ok. 50 [%]) na nowoczesne jednostki węglowe z paleniskami retortowymi, tłokowymi czy tzw. moderatorami opalnymi w zależności od konstrukcji (miałem, Ekogroszkiem, czy peletem) o sprawności sprawność wytwarzania minimum 80 [%].

4.4.3 Poprawa klimatu akustycznego

Emisja hałasu jest najbardziej charakterystyczną własnością terenów zurbanizowanych. Zagrożenie hałasem powoduje tzw. stres miejski, którego skutki bardzo często można stwierdzić w badaniach ankietowych populacji.

Ze względu na rodzaj źródeł hałasu wyodrębniamy hałas komunikacyjny, przemysłowy i komunalny. Największy zasięg ma hałas komunikacyjny, odbierany przez mieszkańców, jako najbardziej dokuczliwy. Jego ograniczenie przedstawia też największe problemy techniczne.

Głównym kierunkiem działań w obszarze poprawy klimatu akustycznego jest zachowanie wymaganych przepisami prawa standardów klimatu akustycznego, w odniesieniu do rodzajów terenów, których sposób zagospodarowania powoduje pełnienie określonych funkcji podlegających ochronie akustycznej.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje cyklicznych pomiarów emisji hałasu z różnych źródeł w stacjach automatycznych oraz mobilnych.

Cele i kierunki działań mających na celu poprawę klimatu akustycznego zawarte są w załączniku nr 1.

4.4.4 Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Wg ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późn. zmianami) pola elektromagnetyczne określać się jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 [Hz] do 300 [GHz]. Źródłem pól elektromagnetycznych emitowanych do środowiska w tym zakresie częstotliwości są stacje i linie elektroenergetyczne, urządzenia radionadawcze i radiokomunikacyjne oraz liczne urządzenia medyczne i przemysłowe. Oddziaływanie wspomnianych urządzeń na środowisko jest uwarunkowane od częstotliwości ich pracy, ale przede wszystkim od wielkości wytwarzanej przez nie energii.

Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają następujące obiekty:

- linie i stacje elektroenergetyczne o napięciu znamionowym równym 110 [kV] lub wyższym,
- obiekty radionadawcze, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne,
- urządzenia radiokomunikacyjne, w tym stacje bazowe telefonii komórkowej o częstotliwości 450 – 1800 [MHz], których sieć rozwinęła się znacznie w ciągu ostatnich lat,
- urządzenia radiolokacyjne.

Na terenie powiatu bydgoskiego znajdują się Radiowe Centrum Nadawcze Polskiego Radia w Solcu Kujawskim (moc nadajnika 1200 [kW]) oraz telewizyjna stację przekaźnikową w Trzeciewcu (Radiowo Telewizyjne Centrum Nadawcze w Trzeciewcu (multipleks telewizji cyfrowej MUX1i MUX2 moc nadawania po 100 [kW], programy radiowe po ok. 120 [kW])). Znaczna jest ilość stacji bazowych telefonii komórkowej.

Cele i kierunki działań mających na celu ochronę przed polami elektromagnetycznymi zawarte są w załączniku nr 1.

4.4.5 Ochrona przed poważnymi awariami

W powiecie bydgoskim poważne awarie mogą wystąpić w związku z:

- transportem rurociągami dalekosiężnymi substancji ropopochodnych rurociągiem finalnym Płock – Nowa Wieś Wielka – Rejowiec (gmina Nowa Wieś Wielka).
- transportem drogowym i kolejowym substancji niebezpiecznych,
- magazynowaniem i stosowaniem w instalacjach technologicznych substancji niebezpiecznych,
- magazynowaniem i dystrybucją produktów ropopochodnych,
- niewłaściwym postępowaniem z odpadami zawierającymi substancje niebezpieczne.

Również nagromadzenie i stosowanie w licznych zakładach pracy województwa substancji niebezpiecznych – głównie chloru, amoniaku, fosgeny, dwutlenku siarki, produktów destylacji ropy naftowej, etanolu, gazu płynnego propan-butan są potencjalnymi źródłami poważnych awarii.

Na terenie powiatu bydgoskiego do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii należy spółka NAFTOBAZY” Sp. z o.o. Baza Paliw nr 2 w Nowej Wsi Wielkiej.

Cele i kierunki działań mających na celu ochronę przed poważnymi awariami zawarte są w załączniku nr 1.

4.5 Gospodarka odpadami

Głównymi działaniami w zakresie gospodarowania odpadami w powiecie bydgoskim w okresie 2012 – 2015 r. będą:

- postępowanie prewencyjne w zakresie powstawania odpadów (w szczególności unieszkodliwianych przez składowanie),
- odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystywanie odpadów, wykorzystanie właściwości materiałowych i energetycznych odpadów,
- unieszkodliwianie poprzez składowanie tylko w przypadku, gdy odpadów nie można poddać procesom odzysku,
- działania regulacyjne Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy w dziedzinie ochrony środowiska - wydawanie pozwoleń, prowadzenie kontroli ich przestrzegania i konieczne interwencje w razie potrzeby,
- działania edukacyjne i uświadamiające.

4.5.1 Odpady komunalne

Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury takie jak: handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, szkolnictwo, targowiska, zakłady produkcyjne w części socjalnej i inne.

Ogólne zasady związane z minimalizacją powstających odpadów komunalnych to:

Producenci wyrobów:

- właściwe konstruowanie i dobór materiałów ułatwiające naprawę przedmiotów i recykling materiałowy,
- oszczędność materiałów opakowaniowych,
- przedłużanie trwałości i żywotności produktów,
- otrzymanie tej samej ilości produktów przy minimalnym wkładzie zasobów,
- właściwe oznakowanie produktów.

Punkty dystrybucji:

- promowanie produktów w postaci koncentratów lub w dużych opakowaniach,
- udział w organizowaniu systemu zwrotu opakowań wielokrotnego użycia i systemu selektywnej zbiórki odpadów poużytkowych,
- promowanie produktów w opakowaniach zwrotnych.

Konsumenci:

- segregacja odpadów poużytkowych i ich gromadzenie w specjalnych pojemnikach,
- świadomy wybór produktów, pod kątem ilości i zawartości,
- wielokrotne używanie produktów i opakowań,
- stosowanie odświeżania, renowacji i drobnych napraw produktów,
- unikanie produktów, które z pewnością trafią na składowisko, czyli nienadających się do recyklingu, kompostowania (jednorazowe: pieluchy, maszynki do golenia, plastikowe talerze i sztućce),
- unikanie produktów „nadmiernie” opakowanych,
- praktykowanie kompostowania odpadów ulegających biodegradacji na terenach posesji.

Jednostki samorządowe:

- edukacja i informacja związana z ograniczaniem wytwarzania odpadów (kształtowanie właściwych postaw),
- stwarzanie warunków do selektywnego zbierania odpadów,
- wdrażanie zasad tzw. zielonych zamówień publicznych,

- wspieranie tworzenie centrów napraw i ponownego wykorzystania.

Głównymi kierunkami w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi będą:

- objęcie wszystkich mieszkańców powiatu zorganizowaną zbiórką odpadów – zadanie gmin,
- rozwój selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów ukierunkowanego na całkowite wyeliminowanie ich składowania,
- zapewnienie pełnej skuteczności działania systemu zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odzysku, w tym recyklingu odpadów powstających z pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- redukcja ilości odpadów komunalnych trafiających na składowiska odpadów,
- wdrażanie nowoczesnych technologii unieszkodliwiania odpadów,
- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu poprzez działania edukacyjne.

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011 nr 152 poz. 897) w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w gminach, wprowadziła konieczność m.in.:

- osiągnięcia poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- zapewnianie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych albo zapewnienie warunków do budowy,
- utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców.

Gminy zobowiązane są do przejęcia obowiązków właścicieli nieruchomości w zakresie zagospodarowania odpadami komunalnymi tj. objęcie systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych, tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obsługa administracyjną systemu).

4.5.2 Odpady niebezpieczne

Wg „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023”, największą grupę wytworzonych odpadów niebezpiecznych na terenie województwa, stanowiły odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemie z terenów zanieczyszczonych) oraz odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii organicznej.

Do podstawowych kierunków w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi w powiecie bydgoskim należy zaliczyć:

- sukcesywne zmniejszanie ilości odpadów niebezpiecznych, unieszkodliwianych poprzez składowanie,
- wysegregowanie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- zapewnienie mieszkańcom powiatu dostępu do punktów, gdzie można bezpiecznie oddać odpady niebezpieczne,
- edukacja ekologiczna – uświadamianie niebezpieczeństw powstających podczas nieprawidłowego postępowania z tego rodzaju odpadami.

4.5.3 Pozostałe rodzaje odpadów

Analiza stanu gospodarki odpadami w powiecie bydgoskim umożliwia sformułowanie następujących kierunków działań:

- zwiększanie ilości odpadów poddawanych procesowi odzysku, zwłaszcza w przedsiębiorstwach produkcyjnych,
- prowadzenie właściwej ewidencji powstających odpadów oraz metod ich zagospodarowania,
- rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów,
- prowadzenie odzysku surowców wtórnych.

4.5.4 Kierunki działania Starostwa Powiatowego w zakresie gospodarki odpadami

Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy bierze również czynny udział w kształtowaniu gospodarki odpadami. Do głównych działań w tym zakresie należą:

- wydawanie i cofanie pozwoleń na wytwarzanie odpadów,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- wydawanie zezwoleń na prowadzenie odzysku, zbierania, unieszkodliwiania, transportu odpadów,
- działalność sprawozdawcza i opiniująca,
- przyjmowanie informacji o wytwarzanych odpadach i sposobach gospodarowania odpadami,
- wydawanie decyzji w zakresie udzielenia zgody na zamknięcie składowiska odpadów,
- prowadzenie bieżących działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów wytwarzających odpady, bądź gospodarujących odpadami; w związku ze zgłaszanymi interwencjami w zakresie naruszania przepisów lub naruszania warunków udzielonych pozwoleń lub zezwoleń.

Ważnym elementem działań jest również edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży szkolnej oraz dorosłych poprzez organizację konkursów i akcji informacyjnych.

5 Harmonogram i sposób finansowania realizacji zadań do roku 2015 z perspektywą 2016-2019

Na podstawie analizy celów polityki ekologicznej państwa i zadań wojewódzkiego programu ochrony środowiska stwierdza się, że w realizacji tych celów i zadań znaczny udział ma Rada Powiatu i Starosta Bydgoski oraz gminy powiatu bydgoskiego. Na podstawie oceny zadań, które obejmą obszar powiatu dokonano oszacowania kosztów w sposób uśredniający wartości nakładów globalnych w województwie z uwzględnieniem kierunków inwestowania ważniejszych zadań, które będą realizowane poza lub na obszarze powiatu. Ustalone w ten sposób nakłady dla poszczególnych dziedzin ochrony środowiska jest traktowana, jako górna granica nakładów na cele.

Cele określone w wojewódzkim programie ochrony środowiska średniookresowe i zadania krótkoterminowe zostały przyjęte, jako dane wyjściowe do sporządzania listy projektów zadań krótkoterminowych na lata 2012 - 2015 i celów średniookresowych na lata 2016 - 2019.

Harmonogram i sposób finansowania wg hierarchii potrzeb i strategii programu stanowi załącznik nr 1.

6 Nakłady finansowe

Realizacja programu wdrażania wymagań ochrony środowiska jest zadaniem trudnym i kosztownym. Trudności wynikać będą nie tylko z problemów technicznych i organizacyjnych, ale także ograniczonej płynności finansowej polskich przedsiębiorstw, co utrudniać będzie pozyskiwanie środków finansowych na niezbędne inwestycje. Znaczna część kosztów dostosowania obciąży samorządy, reszta będzie musiała być poniesiona przez podmioty gospodarcze.

Źródła finansowania programu będą zróżnicowane, w zależności od rodzaju i okresu przewidywanego działania, a przede wszystkim możliwości stosowania instrumentów finansowo – ekonomicznych, zapewnionych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Dostępne na rynku polskim publiczne źródła finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska można podzielić na:

- krajowe – pochodzące z budżetu państwa, budżetu gminy, pozabudżetowych instytucji publicznych, udzielane w formie dotacji, grantów i subwencji,
- pomocy zagranicznej – Fundusz Spójności, fundusze strukturalne, fundacje itp.

Specyfiką systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce jest to, że większą część wydatków ponoszą przedsiębiorstwa, fundusze ekologiczne i samorządy terytorialne, natomiast udział środków budżetu jest mały.

Największe znaczenie mają w tej chwili środki pozyskane z Unii Europejskiej, zgromadzone w funduszach (Fundusz Spójności oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, jak również wdrażane przez szereg tematycznych programów operacyjnych szczebla krajowego (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich i in.) i regionalnego (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego).

Co więcej oprócz środków własnych można ubiegać się o dofinansowanie z innych mechanizmów międzynarodowych (Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego), z krajowych i wojewódzkich funduszy celowych (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) oraz innych inicjatyw, podejmowanych przez banki krajowe.

Wskutek przybliżania się do końcowej fazy korzystania z wymienionych unijnych źródeł dofinansowania z funduszy strukturalnych (kończy się w 2013 roku) ważne jest, aby zintensyfikować działania, tak aby wykorzystać w jak najpełniejszy sposób możliwe do uzyskania środki.

W dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej priorytetowe znaczenie ze środków unijnych ma Fundusz Spójności, którego środki są wdrażane w Polsce poprzez Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

Bardzo znaczącym źródłem finansowania zadań związanych z ochroną środowiska jest Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, którego środki są rozdysponowane w każdym z województw poprzez Regionalne Programy Operacyjne. W ramach tych programów, samorządy województw mogły dowolnie (po uzgodnieniu z Komisją Europejską) rozdysponować przyznane środki wedle potrzeb danego regionu. Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego kładzie duży nacisk na aspekty środowiskowe i przeznacza znaczną część środków na działania z tym związane.

Specyfiką systemu finansowania ochrony środowiska jest to, że większą część wydatków ponoszą przedsiębiorstwa, fundusze ekologiczne i samorządy terytorialne, natomiast udział środków budżetu jest mała, na poziomie kilku procent. Podobnie oszacowano niski udział tych środków w finansowaniu niniejszego Programu.

7 Zarządzanie programem ochrony środowiska

Nadzorowanie realizacji „Programu...” oznacza w praktyce wyznaczenie zasad zarządzania nim wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji. Program Ochrony Środowiska jest dokumentem o charakterze strategicznym. Stanowi instrument wspomagający realizację prawa miejscowego, pozostając w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjami o charakterze środowiskowym.

Organ wykonawczy powiatu w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza powiatowy program ochrony środowiska, który podlega zaopiniowaniu poprzez organ wykonawczy województwa.

W realizacji „Programu...” występują cztery podstawowe grupy podmiotów uczestniczących:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność powiatu (gmin) jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Odpowiedzialność za realizację programu spoczywa przede wszystkim na Staroście, który składa Radzie Powiatu raporty z wykonania programu.

Władze powiatu mogą być wspierane przez Zespół Konsultacyjny, powołany spośród przedstawicieli lokalnych społeczności samorządowych zaangażowanych już w proces tworzenia projektu programu. Zadaniem Zespołu Konsultacyjnego mogłoby być nadzorowanie procesu wdrażania programu oraz uzgadnianie współpracy w realizacji poszczególnych zadań. W niektórych pracach Zespołu Realizacji Programu powinny także uczestniczyć podmioty gospodarcze realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi w programie.

Realizacja celów i przedsięwzięć zaproponowanych w aktualizacji „Programu...” przeprowadzona zostanie z wykorzystaniem różnego rodzaju instrumentów, wynikających z przepisów prawa, rachunku efektywności ekonomicznej, polityki społecznej oraz struktury zarządzania środowiskiem.

Środkiem umożliwiającym zarządzanie środowiskowe jest m.in. wydawanie decyzji administracyjnych np.

- na korzystanie z zasobów środowiska i wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- na rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych,
- zatwierdzających program gospodarki odpadami,
- pozwolenia wodnoprawne,
- o podziałach i scaleniach gruntów,
- o pozwoleniu na budowę, podejmowanych w oparciu o zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także prowadzone postępowania, w sprawie oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć,
- zobowiązujących do prowadzenia badań monitoringowych stanu środowiska,
- o konieczności przeprowadzenia przeglądu ekologicznego.

Stosowanie instrumentów związanych z rachunkiem efektywności ekonomicznej min.:

- opłaty naliczane za korzystanie ze środowiska,
- administracyjne kary pieniężne,
- skutki finansowe wynikające z odpowiedzialności karnej i cywilnej.

Ekonomiczne środki wsparcia takie jak:

- kredyty – w tym umarzalne – i dotacje z funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- dotacje z europejskich funduszy strukturalnych udzielane za pośrednictwem właściwych Programów Operacyjnych,
- umieszczenie na listach wyrobów objętych opłatami produktowymi,
- ubezpieczenia ekologiczne od odpowiedzialności cywilnej za szkody, spowodowane poważnymi awariami przemysłowymi i transportowymi,
- tworzenie rynku uprawnień do emisji zanieczyszczeń (zbywanie pozwoleń).

Do instrumentów społecznych należą:

- obowiązek upowszechniania w społeczeństwie informacji o środowisku i zasięgania jego opinii podczas procedur prowadzonych w sprawach ochrony środowiska,
- wykraczające poza zakres obowiązkowy przekazywanie informacji w mediach, formie spotkań, dyskusji publicznych i akcji związanych z konkretnymi problemami ochrony środowiska,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa we wszystkich grupach wiekowych,
- stymulacja i wspieranie organizacji pozarządowych i grup nieformalnych,
- kompetentnie i rzetelnie działających w sferze ochrony środowiska,
- współpraca i wzajemna wymiana informacji pomiędzy administracją publiczną, placówkami naukowo – badawczymi, instytucjami finansowymi, podmiotami korzystającymi ze środowiska i sektorem pozarządowym, w celu wymiany doświadczeń i popularyzacji efektywnych i przyjaznych środowisku technik, procesów i działań.

Instrumenty związane ze strukturą zarządzania środowiskiem, to:

- strategiczne i operacyjne dokumenty o zasięgu regionalnym i lokalnym, interdyscyplinarne i sektorowe, wytyczające cele i określające zadania do realizacji,
- współpraca pomiędzy instytucjami administracji publicznej, w zakresie wykonywania zadań ochrony środowiska i ich skutecznego egzekwowania,
- spójny system monitoringu środowiska, pozwalający na okresową weryfikację stopnia osiągania wymaganych i złożonych w programach wskaźników,
- zintegrowana baza danych o środowisku i jego stanie w poszczególnych urzędach administracji publicznej, zbudowana w sposób umożliwiający jej stałą aktualizację i szybkie udostępnianie np. za pośrednictwem Internetu i Intranetu,
- wykorzystanie instytucji, przedsiębiorstw naukowo badawczych i ekspertów, dla opracowania procedur i modeli usprawniających prowadzone i zamierzone działania oraz podnoszących ich skuteczność.

Zakres monitoringu

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania przedsięwzięć / działań,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Zarząd Powiatu będzie oceniał, co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w programie.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów. Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji.

Zatem głównymi elementami monitoringu wdrażania Programu będą:

- Ocena postępów we wdrażaniu programu ochrony środowiska, w tym przygotowanie raportu (co dwa lata)
- Aktualizacja listy przedsięwzięć (co dwa lata)
- Aktualizacja polityki ochrony środowiska, tj. celów ekologicznych i kierunków działań (co cztery lata)

8 Szczegółowe wytyczne do sporządzenia programów gminnych

Dokument „Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019” może być wykorzystany w pracach nad programami poszczególnych gmin. Zachęca się, aby zachowano podobną strukturę tych programów, natomiast cele i strategia ich realizacji, a także priorytety i przedsięwzięcia muszą być dopasowane do specyfiki danej gminy.

Struktura programów gminnych powinna nawiązywać do struktury powiatowego programu ochrony środowiska i zawierać:

- ocenę aktualnego stanu środowiska, w zakresie poszczególnych elementów – stan wyjściowy,
- wskazane cele i kierunki ochrony środowiska w gminie, sformułowane na podstawie analizy stanu aktualnego środowiska,
- strategię działań mających na celu osiągnięcie założeń w przewidywanym zakresie czasowym,
- listę działań priorytetowych dla gminy,
- ocenę realizacji „Programu ochrony środowiska”,
- wskazanie nakładów finansowych na realizację Programu: koszty wdrożenia przedsięwzięć oraz udział potencjalnych źródeł finansowania w ogólnych kosztach realizacji „Programu...”.

Zaplanowane cele, priorytety, działania (zadania) i środki muszą zostać zdefiniowane dla każdego z obszarów ochrony środowiska, którymi zajmuje się dana gmina, a więc:

- gospodarowania odpadami,
- stosunków wodnych i jakości wód,
- jakości powietrza,
- ochrony gleb,
- ochrony przyrody, w tym różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

„Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019” stanowi pomoc w formułowaniu celów i kierunków działań, z zachowaniem specyfiki danej gminy. Lista zadań priorytetowych przewidzianych do realizacji w latach 2012 - 2019, ujęta w programie powiatowym wskazuje, które przedsięwzięcia muszą zostać skonkretyzowane w programach gminnych.

Załącznik nr 1

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
1	Kierunki działań o charakterze systemowym			2012-2015	2016-2019	
1.1	Edukacja ekologiczna					
	Cel średniookresowy do 2019 r.: Stale podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa i zapewnienie jej szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie – kontynuacja działań.	Kierunki działań do 2015 r.: - organizacja konkursów, olimpiad i przeglądów o tematyce ekologicznej, - opracowanie i wdrażanie programów szkolnych z zakresu ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, szkolenie kadry nauczycielskiej oraz organizatorów turystyki i wypoczynku w zakresie treści i metodyki krzewienia wiedzy ekologicznej, - przygotowywanie i udostępnianie informacji o stanie i zagrożeniach środowiska, - prowadzenie edukacji ekologicznej na wszystkich obszarach cennych przyrodniczo, w tym propagowanie rzetelnych informacji o europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000, - prowadzenie działalności wydawniczej i filmowej o tematyce ekologicznej, - propagowanie tematyki ekologicznej w różnego rodzaju mediach, - opracowywanie i realizacja programów z zakresu edukacji ekologicznej, - tworzenie powiatowych, gminnych programów edukacji dla zrównoważonego rozwoju, - rozwijanie współpracy pomiędzy ośrodkami edukacji ekologicznej.	Starosta Gminy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Minister Środowiska we współpracy z samorządami, organizacje ekologiczne, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, WIOŚ, UTP, Marszałek, Zarządy parków Krajobrazowych	660	792	WFOŚiGW, fundusze pomocowe UE,
1.2	Planowanie przestrzenne					
	Cel średniookresowy do 2019 roku: Zachowanie równowagi przyrodniczej	Kierunki działań do 2015 r.: - uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego	Wojewódzki Konserwator	1100	1320	Gminy

Plik : 241_zalacznik

Zakład Sozotechniki Sp. z o. o.

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 44

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
	w procesie organizacji przestrzeni powiatu dla potrzeb społeczności i prognozowania rozwoju gospodarczego. - integracja problematyki środowiskowej i planowania przestrzennego wraz z konieczną odbudową struktur instytucjonalnych - integracja systemu monitoringu sieci Natura 2000 z systemem zarządzania gospodarką przestrzenną – kontynuacja działań.	wymagań ochrony środowiska oraz identyfikacji konfliktów środowiskowych i przestrzennych (kontynuacja działań), - wdrażanie wytycznych dotyczących wyznaczania korytarzy ekologicznych dla potrzeb opracowań ekofizjograficznych i ich zagospodarowanie zgodnie z wymogami ochrony różnorodności biologicznej (kontynuacja działań), - weryfikacja i uporządkowanie systemu zarządzania siecią Natura 2000 (kontynuacja działań), - uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, wód i hałasu, - przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, obszarów zdegradowanych i przywracanie ich walorów użytkowych, - zawieranie informacji w planach zagospodarowania przestrzennego o lokalizacji udokumentowanych złożach oraz terenach perspektywicznych do pozyskiwania kopalin.	Przyrody, Parki Krajobrazowe, Nadleśnictwa, Gminy			
2.	Kierunki ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów przyrodniczych					
2.1	Ochrona przyrody i krajobrazu					
	Cel średniookresowy do 2019 r.: Zachowanie dla przyszłych pokoleń terenów o wyróżniających się w skali regionu walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Zahamowanie strat różnorodności biologicznej na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu) – kontynuacja działań.	Kierunki działań do 2015 r. kontynuacja działań: Priorytetowym zadaniem w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu będzie zachowanie wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz zachowanie różnorodności biologicznej, szczególnie poprzez: - kształtowanie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 na terenach najcenniejszych przyrodniczo, - opracowanie planów ochrony dla obszarów Natura 2000, - opracowanie planów ochrony dla parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, - dostosowanie reżimów ochronnych na obszarach chronionych	Gminy, Starosta, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Minister Środowiska we współpracy z samorządami,	220	264	Fundusze województwa, państwo, fundusze pomocowe UE

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 45

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
		do potrzeb ochrony przyrody i krajobrazu oraz do zamierzeń rozwoju społeczno-gospodarczego, - opracowanie „kart stanowisk” dla roślin i zwierząt - realizacja powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych, - intensyfikacja wdrażania i promocji programów rolnośrodowiskowych, - poprawa stanu zniszczonych cennych przyrodniczo ekosystemów, zwłaszcza dolin rzecznych oraz siedlisk, w tym wodno-błotnych i leśnych, - wspieranie kompleksowych badań florystycznych, faunistycznych i krajobrazowych oraz rozwój systemu wymiany informacji przyrodniczej, - ochrona i konserwacja pomników przyrody, - inwentaryzacja przyrodnicza i monitoring przyrodniczy powiatu i wybranych obszarów.	Wojewódzki konserwator przyrody, parki krajobrazowe, nadleśnictwa			
2.2	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów Cele średniookresowe do 2019 r.: - Kształtowanie właściwej struktury przestrzennej, gatunkowej i wiekowej lasów, - Wykorzystanie gospodarcze zasobów leśnych z zapewnieniem zachowania trwałości lasów oraz ich potencjału biologicznego, produkcyjnego i regeneracyjnego – kontynuacja działań.	Kierunki działań do 2015 r.: - zwiększanie lesistości w wyniku zalesienia gruntów porolnych, - uwzględnianie warunkowań przyrodniczo-krajobrazowych w planowaniu nowych zalesień, - działania na rzecz dostosowania składu gatunkowego drzewostanów do siedlisk poprzez ograniczenia nasadzeń sosny na rzecz gatunków liściastych, - lokalizacja zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego, w tym kształtowanie granicy polno-leśnej, - zwiększenie stabilności ekosystemów leśnych poprzez zróżnicowanie struktury pionowej drzewostanów, urozmaicenie formy zmieszania, - racjonalne rekreacyjne udostępnianie lasów,	Nadleśnictwa, gminy, starosta, właściciele gruntów. Dyrekcja Lasów Państwowych	3465	5158	NFOŚiGW, fundusze pomocowe UE, Fundusz leśny

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 46

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
		- tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów, - kontynuowanie przebudowy drzewostanów zniekształconych lub uszkodzonych w wyniku działalności człowieka, - kontynuowanie i rozwijanie monitoringu środowiska leśnego w celu rozpoznania stanu lasu, przeciwdziałania pożarom, rozwojowi szkodników i chorób, -zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów w celu dostosowania ich do charakteru siedliska i zwiększenia różnorodności genetycznej i biologicznej biocenoz leśnych - ochrona przed patogenicznymi grzybami, zwierzyną płąwą, występowaniem szkodliwych owadów, -kontynuacja działań prowadzonych przez Lasy Państwowe na rzecz podnoszenia świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa (np. ścieżki dydaktyczne), - wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów leśnych, - odbudowa populacji zwierziny drobnej.				
2.3	Ochrona powierzchni ziemi i gleb Cel średniookresowy do 2019 r.: -Ochrona zasobów glebowych przed degradacją i nieracjonalnym użytkowaniem - wzrost powierzchni terenów zrekultywowanych - prawidłowe zagospodarowanie terenów osuwiskowych i zagrożonych ruchami masowymi ziemi w ramach zarządzania gospodarką przestrzenną. Rozpoznanie terenów osuwiskowych i zagrożonych ruchami masowymi (inwentaryzacja)	Kierunki działań do 2015 r.: - prowadzenie działań prewencyjnych w zakresie przeciwdziałania wyłączenia z użytkowania rolniczego gleb o wysokich walorach użytkowych, - przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej w zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo, -promocja produkcji zdrowej żywności, - ograniczanie procesów erozji wodnej i wietrznej, - prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi, - rekultywacja gleb zdegradowanych metodami biologicznymi i technicznymi, - wdrażanie programów rolno-środowiskowych uwzględniających działania prewencyjne, - prowadzenie bieżącej rekultywacji i zagospodarowania gruntów	Starosta, Właściele gruntów, Gminy	330	396	

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 47

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
		zdegradowanych, w tym terenów powojaskowych i poprzemysłowych Tereny rekultywowane do 2015: - Gmina Sicienko: - Kruszyniec, działka nr 18, 19, 27, pow. 4,05 [ha], ostateczne zakończenie rekultywacji 5 lat po wygaśnięciu koncesji, przy jednoczesnym prowadzeniu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych w trakcie prowadzenia wydobywania w innej części wyrobiska, - Dąbrówka Nowa, działka nr 203, pow. 0,2870 [ha], ostateczne zakończenie rekultywacji 5 lat po wygaśnięciu koncesji, przy jednoczesnym prowadzeniu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych w trakcie prowadzenia wydobywania w innej części wyrobiska, - Osówiec, działka nr 25/23, pow. 0,29 [ha], termin zakończenia rekultywacji 30.09.2013 r., - Osówiec, działka nr 5/36, pow. 1,96 [ha], termin zakończenia rekultywacji 31.12.2014 r., - Trzemińskówo, działki nr 31/1, 31/2,, termin zakończenia rekultywacji 31.12.2015 r., - Dąbrówka Nowa, działka nr 0,7 [ha], termin zakończenia rekultywacji 30.04.2014 r. - Gmina Białe Błota: - Łochowo, działka nr 28/1, pow. 1,98 [ha], termin zakończenia rekultywacji 30.04.2014 r., - Kruszyn Krajeński, działka nr 154/34, pow. 1,55 [ha], termin zakończenia rekultywacji 30.09.2012 r.,				

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 48

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
		- o Kruszyn Krajeński, działka nr 139/6, 139/26, 137/27, termin zakończenia rekultywacji 30.09.2013 r., - o Kruszyn Krajeński, działka nr 171/3, pow. 0,5 [ha], termin zakończenia rekultywacji 31.05.2014 r., - o Kruszyn Krajeński, działka nr 137/51, pow. ok. 0,13 [ha], termin zakończenia rekultywacji 30.11.2013 r., - o Ciele, działka nr 11/48, pow. ok. 0,3 [ha], termin zakończenia rekultywacji 30.11.2013 r., • Gmina Koronowo: - o Przyrzecze, działka nr 1266/1, pow. 2,4 [ha], termin zakończenia rekultywacji 31.12.2015 r., - o Przyrzecze, działka nr 1315 i 1317, pow. 0,43 [ha], termin zakończenia rekultywacji 30.09.2013 r. - o Krapiewo, działka nr 14/1, pow. 0,99 [ha], ostateczne zakończenie rekultywacji 5 lat po wygaśnięciu koncesji, przy jednoczesnym prowadzeniu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych w trakcie prowadzenia wydobycia w innej części wyrobiska, - o Lucim, część działek nr 242/4, 242/8, 242/5 i 246, pow. Kolejno 0,85 [ha], 0,29 [ha], 0,135 [ha], 0,175 [ha], termin zakończenia rekultywacji 31.12.2015 r. • Gmina Solec Kujawski: - o Składowisko odpadów oraz teren wokół składowiska, część działki nr 1259/1, pow. 3,74				

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 49

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
		[ha], termin zakończenia rekultywacji 30.10.2013 r., - o Solec Kujawski, działka nr 542/3, pow. 0,45 [ha], - o Przyłubie, działka nr 622/1, pow. 0,07 [ha], termin zakończenia rekultywacji 30.10.2013 r., • Gmina Dobrcz: - o Koźielec, działka nr 112/1, pow. 5,1 [ha], ostateczne zakończenie rekultywacji 5 lat po wygaśnięciu koncesji, przy jednoczesnym prowadzeniu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych w trakcie prowadzenia wydobywania w innej części wyrobiska, - o Magdałenka, działka nr 21/6, pow. ok. 0,3 [ha], termin zakończenia rekultywacji 30.09.2014 r., • Gmina Dąbrowa Chełmińska: - o Gzin Dolny, działka nr 56, pow. 1,0 [ha], ostateczne zakończenie rekultywacji 5 lat po wygaśnięciu koncesji, przy jednoczesnym prowadzeniu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych w trakcie prowadzenia wydobywania w innej części wyrobiska - o Gzin Górny, działka nr 332, pow. 1,31 [ha], ostateczne zakończenie rekultywacji 5 lat po wygaśnięciu koncesji, przy jednoczesnym prowadzeniu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych w trakcie prowadzenia wydobywania w innej części wyrobiska				

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 50

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
2.4	Ochrona zasobów kopalin Cel średniookresowy do 2019 r.: Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalną eksploatację i minimalizowanie degradacji środowiska. Kontynuacja działań.	Kierunki działań do 2015 r.: - eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin, - wspieranie działań w celu skuteczniejszej ochrony kopalin i wód podziemnych, - optymalizacja wykorzystania i zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin i wód podziemnych, - rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych,	Marszałek, Starosta, podmioty gospodarcze. Gminy,	110	132	
3	Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii					
3.1	Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność					
	Cel średniookresowy do 2019 r.: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów wodnych i surowcowych na cele gospodarcze, zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki, zapobieganie oraz ograniczanie powstawania odpadów u źródła ilości a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko.	Kierunki działań do 2015 r. kontynuacja działań: - modernizacja procesów przemysłowych w kierunku osiągnięcia normatywów najlepszej dostępnej techniki, - wspieranie i intensyfikacja stosowania zamkniętych obiegów wody w przedsiębiorstwach, - wspieranie działań zmierzających do zmniejszenia zużycia wody i podniesienia efektywności wykorzystania energii w gospodarce komunalnej, - zwiększenie sprawności wytwarzania energii i zmniejszenia strat energii w przemyśle, - wzrost udziału energii odnawialnej w procesach produkcji.	RZGW, Urząd Regulacji Energetyki			
3.2	Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy					
	Cel średniookresowy do 2019 r.: Trwały i zrównoważony rozwój w gospodarowaniu zasobami wodnymi i skuteczna ochrona przed powodzią i suszą. - zmiana systemu finansowania gospodarki wodnej (samofinansowanie	Kierunki działań do 2015 r. kontynuacja działań: - tworzenie warunków do szerokiego korzystania z wód (rekreacja, energetyka, żegluga) przy nie pogarszaniu ich jakości, modernizacja i rozwój śródlądowych dróg wodnych, - rozwój małej retencji, - przebudowa, rozbudowa i budowa wałów przeciwpowodziowych, - właściwe utrzymanie wód i urządzeń wodnych,	RZGW, WIOŚ, MWiK, gminy, KPZMiUW	1650	1980	Budżety gmin, RZGW, Urząd Marszałkowski, administratorzy cieków

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 51

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
	gospodarki wodnej) - efektywna ochrona przed powodzią i suszą,	- utrzymanie koryt rzecznych, - wyznaczenie obszarów zalewowych, - modernizacja melioracji szczegółowych (nawadnianie), - budowa i modernizacja sieci wodociągowych, - budowa i modernizacja ujęć wody, - opracowanie planu działań mających na celu ustanowienie stref ochronnych dla ujęć wód pitnych, - ustanawianie stref ochronnych dla nowych i remontowanych ujęć wody, - prowadzenie monitoringu lokalnego w strefach ochronnych ujęć wód pitnych oraz w rejonie obiektów mogących negatywnie oddziaływać na środowisko (np. składowiska odpadów, stacje paliw, instalacje przemysłowe m.in. baza paliw).				
3.3	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych	Kierunki działań do 2015 r. kontynuacja działań: - wspieranie budowy nowych instalacji OZE, zapewniających udział biokomponentów w rynku paliw ciekłych - sporządzenie analizy dotyczącej wyznaczenia terenów dla lokalizacji instalacji OZE, - intensyfikacja wykorzystania mechanizmów wsparcia rozwoju OZE z prowadzeniem działań edukacyjnych oraz popularyzacyjnych, - wykorzystanie biomasy i biogazu, wodnej, słonecznej, ciepła ziemi, - wspieranie i aktywizacja samorządów gminnych w kierunku wykorzystania lokalnych zasobów dla zwiększenia ilości energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych.				
4	Kierunki dalszej poprawy jakości środowiska					
4.1	Poprawa jakości wody					
	Cele średniookresowe do 2019 r.: - Budowa oczyszczalni przyzgodowych	Kierunki działań do 2015 r.: - realizacja inwestycji wskazanych w Krajowym Programie	Inspektor Sanitarny,	93500	112200	

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 52

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
	w obszarach o rozproszonej zabudowie, gdzie budowa sieci kanalizacyjnych nie ma ekonomicznego uzasadnienia, - sukcesywna modernizacja istniejącej i realizacja nowej sieci kanalizacji sanitarnej, - sukcesywna modernizacja istniejącej i budowa nowej sieci kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi, - aktualizacja dostępnych zasobów pitnych wód podziemnych wraz z budową, przebudową, rozbudową oraz monitoringiem komunalnych ujęć wód, - ochrona przeciwpowodziowa (wały, regulacja wód), - budowa zbiorników wodnych, - melioracje szczegółowe, - realizacja programu małej retencji - budowa, modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowościach o równoważnej liczbie mieszkańców poniżej 2000 kierunku spełnienia wymagań obowiązującego prawa i dyrektyw UE, - zagospodarowanie osadów ściekowych.	Oczyszczania Ścieków Komunalnych – budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji zbiorczej, Gmina Sicienko - sporządzona została dokumentacja techniczna na wybudowanie kolektora ściekowego Osówek-Bydgoszcz wraz z siecią rozdzielczą oraz dokumentacja techniczna na sieć rozdzielczą w Osowej Górze. Realizacja tych dwóch inwestycji planowana jest w latach 2012-2013 Będzie to sieć o łącznej długości 7577 [mb] wraz z przykanalikami szt.130. Do 2015 roku Gmina planuje wybudowanie i wyposażenie punktu zrzutu ścieków dowożonych na terenie oczyszczalni ścieków w Wojnowie. - modernizacja sieci wodnokanalizacyjnej na terenie gminy, Gmina Białe Błota - projekt oraz wykonanie przebudowy magistrali wodociągowej na odcinku od granicy miasta Bydgoszczy do stacji uzdatniania wody w miejscowości Łochowo. - spięcie sieci wodociągowej wododziału Ciele i Łochowo wzdłuż drogi Nakło-Bydgoszcz 20 % projektu, - rozbudowa systemu kanalizacji w sołectwach: Lisi Ogon, Łochowo-Łochowice, w pierwszym półroczu 2012 roku wystąpienie o środki zewnętrzne, dalsza budowa kanalizacji z możliwością przyłączenia Łochowic. - Gmina Solec Kujawski - budowa przyobiektowych oczyszczalni ścieków, Gmina Dąbrowa Chełmińska - budowa sieci kanalizacyjnej (Ostromecko, Strzyżawa, Wądowo Królewskie, Boluminek, Dąbrowa Chełmińska)	Gminy, zarządcy wodociągów i kąpielisk, Właściciele nieruchomości, zarządcy nieruchomości, NFOŚiGW WFOŚiGW			

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 53

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
		w trakcie realizacji, kontynuacja działań, Gmina Nowa Wieś Wielka - budowa systemu wodnokanalizacyjnego, Gmina Koronowo - budowa infrastruktura wodno-kanalizacyjną terenu projektowanego parku przemysłowego w Koronowie, - budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na terenie OM Tuszyny II w Koronowie, - rozbudowa ujęcia wody we Wleńcu, budowa i przebudowa sieci wodociągowej w Trzyczynie, - budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej w Pieczyskach, - budowa sieci kanalizacji sanitarnej ul. Kasprzaka i Podgórna w Koronowie, - budowa kanalizacji sanitarnej (Wiskitno, Wierzychucin, Krapiewo, Byszewo, Saho, Wiązowno, Koronowo), - budowa kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w Samociążku, - odwierty nowych studni w Łąsku Wielkim, Witoldowie, Wiskitnie, Mąkowsku, Koronowie-Lipinkach, - montaż III pompy i wykonanie II przewodu tłoczego oczyszczalni ścieków w Koronowie, - budowa wodociągów na terenach uchwalonych planów zagospodarowania przestrzennego dla budownictwa mieszkaniowego na terenie miasta i gminy Koronowo, - budowa wodociągu w Nowym Dworze, - prowadzenie monitoringu ujęć wody (zgodnie z pozwoleniami wodnoprawnymi), przestrzeganie wytycznych stref ochronnych ujęć przez właścicieli ujęć, - realizacja projektów w zakresie zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych w kierunku ich termicznego przekształcania,				

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 54

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
		- wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie jest niemożliwa technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej, - działania edukacyjne i kontrolne w zakresie przeciwdziałania odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód lub do ziemi, - wspieranie budowy szczelnych zbiorników na gnojówkę i gnojowicę, płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt, - budowa lub modernizacja oczyszczalni lub podczyszczalni ścieków przemysłowych, lokalizowanie (budowa nowych), przebudowa lub rozbudowa istniejących instalacji do chowu trzody chlewnej tylko do wielkości nie przekraczającej 420 DJP, a dla istniejących instalacji przekraczających 420 DJP nie zwiększanie obsady poza limit określony w pozwoleniu zintegrowanym, - wspieranie działań inwestycyjnych mających na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego, a w szczególności substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, - wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych, - wdrażanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.				
4.2	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego Cel średniookresowy do 2019 r.: - Spełnienie wymagań prawnych i standardów emisyjnych w zakresie jakości powietrza - spełnienie standardów emisyjnych z instalacji	Kierunki działań do 2015 r.: - sporządzenie i wdrażanie programów ochrony powietrza w oparciu o wyniki rocznych ocen jakości powietrza, - wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze, - wyznaczenie stref ograniczonej dostępności komunikacyjnej	WIOŚ, Starosta, Wojewoda, zakłady, zarządcy dróg, gmina.	16500	19800	WFOŚiGW, fundusze pomocowe UE, powiat, gmina, państwo,

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 55

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
	- zapobiegania niszczeniu warstwy ozonowej, - redukcji emisji gazów cieplarnianych zgodnie z ustaleniami zewnętrznymi, Kontynuacja działań.	w miastach, a zwłaszcza w miastach dużych, centrach zabrytkowych, strefach uzdrowiskowych i szpitalnych w połączeniu z właściwie prowadzoną polityką parkingową, - budowa obwodnic, - ograniczanie niskiej emisji ze źródeł komunalnych – miasta i zarządza zabudowa terenów wiejskich, - sukcesywna budowa sieci gazowych z preferencjami gazyfikacji obszarów o najwyższym poziomie emisji niskiej, - zwiększenie wykorzystania energii z odnawialnych źródeł (OZE), - dostosowanie się zakładów uciążliwych do zintegrowanych pozwoleń na emisję zanieczyszczeń powietrza w ramach zintegrowanego pozwolenia obejmującego wszystkie elementy środowiska (dyrektywa IPPC), - tworzenie organizacyjnych i metodycznych podstaw dla szerokiego wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT) w pierwszym rzędzie w przemyśle i energetyce (modernizacja procesów wytwórczych zwłaszcza przy stosowaniu instalacji podległych dyrektywie IPPC), - wprowadzenie elementów samokontroli zakładów poprzez systemy zarządzania środowiskowego (ISO 14000), - rozbudowa, modernizacja systemu monitoringu powietrza (konieczność objęcia monitoringiem większej liczby substancji, w tym ocena uciążliwości zapachowej, rozszerzenie zakresu stosowania pomiarów ciągłych, ujednolicenie systemów pomiarowych itp.), - wycofywanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową, - zwiększanie świadomości społeczeństwa, w tym w zakresie oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii, promowanie wykorzystywania biopaliw, ochrony warstwy ozonowej i klimatu, - budowa i przebudowa sieci ciepłowniczych w szczególności				

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 56

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
		w celu zmniejszenia przesyłowych strat ciepła, - termomodernizacja budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej, - modernizacja/wymiana kotłów grzewczych/kotłowni zakładowych na proekologiczne.				
4.3	Poprawa jakości klimatu akustycznego Cel średniookresowy do 2019 r. Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców powiatu ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu kontynuacja działań.	Kierunki działań do 2015 r.: - kontynuacja monitoringu hałasu w środowisku ze szczególnym uwzględnieniem monitorowania odcinków dróg o bardzo wysokim natężeniu ruchu pojazdów samochodowych (w przeliczeniu na rok), - kontynuowanie działań umożliwiających wyprzedzanie z miast i wsi uciążliwego tranzytowego ruchu pojazdów ciężkich, - wspieranie realizacji inwestycji wpływających na zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego (budowa obwodnic, budowa i przebudowa dróg komunikacji, w tym komunikacji wodnej – żeglugi śródlądowej, budowa ekranów akustycznych, wymiana taboru maszyn o mniejszej uciążliwości akustycznej), - wspieranie działań prowadzących do eliminacji bądź ograniczenia emisji hałasu przemysłowego, - wspieranie działań sektora gospodarczego realizującego zadania redukujące emisję hałasu do środowiska, - wspieranie finansowe działalności inspekcyjno-kontrolnej przez służby Inspekcji Środowiska, - kontynuacja działań monitorujących używanie sprzętu motorowodnego na wodach powierzchniowych, - monitorowanie przestrzegania zasad strefowania terenów w planowaniu przestrzennym w odniesieniu do nowo zagospodarowywanych terenów, - opracowanie map akustycznych dla terenów wskazanych przepisami odrębnymi: - dla aglomeracji - dla dróg komunikacji	Zarząd i Rada powiatu, Zarządca Drogi Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, Samorząd Województwa	2200	2640	

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 57

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
		-ocena klimatu akustycznego terenów Pozostałych - opracowanie programów ochrony środowiska przed hałasem -dla aglomeracji -dla dróg komunikacji				
4.4	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi Cele średniookresowe do 2019 r. - ochrona mieszkańców powiatu przed ponadnormatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, - dążenie do utrzymania poziomów pól elektromagnetycznych środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i dla terenów dostępnych dla ludności poniżej poziomów dopuszczalnych – kontynuacja działań.	Kierunki działań do 2015 r.: - prowadzenie monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wraz z rejestrem informacji o terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, - monitorowanie przestrzegania zasad ochrony ludzi przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych w planowaniu przestrzennym w odniesieniu do terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności.	WIOŚ, Inspektor Sanitarny, Starosta	110	132	WFOŚiGW, fundusze pomocowe UE
4.5	Ochrona przed poważnymi awariami Cele średniookresowe do 2019 r. - ograniczenie skutków poważnych awarii w odniesieniu do ludzi oraz środowiska, - zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych poprzez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takich awarii, - dążenie do zminimalizowania ryzyka wystąpienia poważnej awarii w tym awarii będącej następstwem transportu	Kierunki działań do 2015 r.: - intensyfikacja inspekcji i kontroli wszystkich zakładów mogących być potencjalnymi źródłami poważnych awarii, - skuteczna egzekucja ustawy Prawo ochrony środowiska w zakresie identyfikacji zakładów o dużym ryzyku i zakładów o podwyższonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii oraz obowiązków sporządzania wymaganych dokumentacji, - weryfikacja, wyznaczenie i zatwierdzenie tras przewozu substancji niebezpiecznych po drogach na terenie województwa, - wyznaczenie bezpiecznych miejsc parkingowych dla pojazdów przewożących niebezpieczne substancje, - doposażenie Jednostek Ratowniczych w sprzęt do ratownictwa technicznochemicznego, - edukacja społeczeństwa na wypadek wystąpienia poważnych	Komendant Wojewódzkiej Straży pożarnej, WIOŚ, starosta, gminy.	1100	1320	

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 58

L.p.	Cel	Kierunki działań	Podmioty realizujące działania	Szacunkowa wielkość nakładów (tys. zł)		Źródło finansowania
				2012-2015	2016-2019	
	substancji niebezpiecznych, - dążenie do zminimalizowania ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej poprzez pełną identyfikację zakładów o dużym ryzyku i zakładów o podwyższonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii kontynuacja działań.	awarii.				
4.7	Gospodarka odpadami					
	Cele średniookresowe do 2019 r. - aktualizacja powiatowego programu ochrony środowiska, w tym części dotyczącej gospodarki odpadami, - wdrażanie zapisów ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011 nr 152 poz. 897), - tworzenie systemów gospodarki odpadami komunalnymi obejmujących działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, selektywnego zbierania odpadów (w tym odpadów ulegających biodegradacji, odpadów opakowaniowych, budowlanych, niebezpiecznych i innych), przetwarzania odpadów w celu przygotowania do odzysku lub unieszkodliwiania, - edukacja ekologiczna w zakresie gospodarki odpadami	Kierunki działań do 2015 r.: - sporządzenie sprawozdania z realizacji powiatowego programu ochrony środowiska z uwzględnieniem gospodarki odpadami, - wdrożenie nowego systemu gospodarowania odpadami w gminach, - kontrola stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z firmami prowadzącymi działalność w zakresie odpadów komunalnych, - kontynuacja wdrażania systemu selektywnej zbiórki odpadów w gminach, - rekultywacja zamkniętych składowisk niespełniających wymogów ochrony środowiska, - działania kontrolno-legislacyjne w zakresie gospodarki odpadami, - wdrażanie programów usuwania wyrobów zawierających azbest, - działania edukacyjne na temat prawidłowego postępowania z poszczególnymi rodzajami odpadów i ich selektywną zbiórką.	Gminy, Starostwo, WIOS, szkoły, media lokalne			

WYKAZ skrótów

BAT

- Best Available Techniques (Najlepsze Dostępne Techniki)

Zakład Sozotechniki Sp. z o.o.

Plik : 241_zalacznik

Program ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego
aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Strona
nr 59

b.d.	-	brak danych
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	-	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
RLM	-	Równoważna liczba mieszkańców
RZGW	-	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
UE	-	Unia Europejska
UG	-	Urząd Gminy
UM	-	Urząd Miasta
UMiG	-	Urząd Miasta i Gminy
US	-	Urząd Statystyczny
UTP	-	Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy
WFOŚiGW	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WSSE	-	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
KPZMiUW	-	Kujawsko-Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

